

Chuck Malone

NAFTNI RAT

Chuck Malone

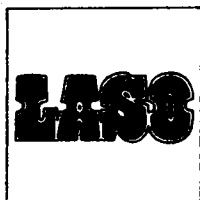
NAFTNI RAT

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog
odбора Vjekoslav Koprivnjak) – OOUR Informativno-
revijalna izdanja (direktor Božidar Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Ave-
nija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/528-099, 515-555, 519-555 i 333-333
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija
Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. ured-
nika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac (pomoćnik gl. i
odg. urednika) Tisak: NIŠPRO »Vjesnik«, OOUR Novin-
ska rotacija i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić

Chuch Malone: **Naftni rat**
Naslov originala: Hände weg von Seen O'Malley
Copyright: VPA
Recenzija: Drago Bujan
Prijevod: Marija Eker-Manolić
Laso broj 751 izlazi 4. 3. 1988.
u nakladi od 62.500 primjeraka

I

Teške kišne kapi padale su na limeni krov male kolibe. Iz daljine čula se grmljavina. Na nebu prekrivenom oblacima tu i tamo bi zabljesnula munja. Digao se vjetar i vitlao nepromotivim kišnim ogrtačem.

Sean O'Malley je stisnuo oči i zurio u zastor od kiše što ga je vjetar tjerao prema njemu. Tamni su oblaci skrivali mjesec. Nad Oklahomom je vladala olujna noć.

Crvenokosi je Irac vrebao prema tornju za bušenje nafte, gdje je jedva razaznavao spodobu svoga ortaka Hanka Gardnera. Skrivao se tik pokraj tornja, dok je O'Malley hodao tamo i amo uz toranj.

Znao je da će oni doći noćas. Napast će ih Ken Larrabee i njegovi pasji sinovi i borba će biti teška. Željeli su se domaći njegova izvora nafte, jer je bio jedan od najbogatijih u cijelom Stillwateru. Iz dana u dan šikljalo je iz bušotine po nekoliko barela crnoga zlata, a to je Larrabeeu jasno bilo, trn u oku.

Dok je teškim koracima posrtao prema svom ortaku, O'Mal-

leyeve su čizme duboko tonule u zemlju raskvašenu od kiše. Hank Gardner ga je čekao s puškom u ruci.

Oba su čovjeka bila naoružana, jer su znali što ih noćas očekuje.

— Odvratno nevrijeme — promrmlja mršavi Gardner i podigne ovratnik svojeg kišnog ogrtača.

Bila je to vlažna hladnoća koja koči tijelo i on je, usprkos ogrtaču bio već prilično mokar.

— Kada će stići ovamo, Sean?

Zbijen i mišićav Irac slegne ramenima i nasloni se na visoki bušaći toranj što je stršio u mračno nebo. Ovaj mali i neugledni izvor nafte pretvorio ih je za nekoliko tjedana u bogate ljude.

— Možda za sat, najviše dva — odgovori O'Malley. — Larrabee ide na sve, čovječe...

Hack Gardner nijemo kimne. U daljini ponovo zatutnji grom. Svjetlo na trenutak osvijetli ogoljeli brežuljak. No još se nadasdaleko i naširoko nitko nije vidio.

— Taj pas Larrabee već ima

dovoljno! – ljutito će Gardner.
– I sada bi se htio domoći još
i našega izvora. Kao da već nije
dovoljno bogat!

– Svi su ti nevaljalci jednaki

– odmahne O'Malley rukom.
– Imaju mnogo, ali žele još vi-
še. No mi ćemo im pokazati,
Hank. Neće dobiti naš izvor!

Upravo kad je Gardner htio
nešto reći, začuo se iz daljine
konjski topot. Nehotice je zgrčio
ruke, izmučene radom, oko
kundaka svoje vinčesterke. To-
pot postade glasniji, jahači su
se približavali.

– Dolaze! – prošaputa kroz
zube O'Malley svome ortaku. –
Pucat ćemo u njih s obje strane.
Ja ću ostati pokraj tornja, a ti
idi prijeko do kolibe.

Gardner nije odgovorio.
Zgrbio se i pohitao prema ma-
loj kolibi u kojoj su već tjedni-
ma živjeli. Zakleo se da će je
braniti svim svojim snagama.

O'Malley je pogledao u kišu.
Negdje na sjeveroistoku je Still-
water, grad Kena Larrabeeja. Iz
toga je smjera i dopro konjski
topot, a čestiti Irac ni na trenu-
tak nije sumnjao da su ovo Lar-
rabeejevi ljudi. Znao je da žele
ubiti i njega i Gardnera.

Neka samo dođu, pasji sinovi!
Hank i on već će se kako treba
pobrinuti za njih. Čuo je tihe
glasove s brežuljka. Momci su
sjahali i zasigurno će se za tili
čas pojaviti ovdje.

O'Malley pogleda prema koli-
bi u kojoj nije gorjelo svjetlo.
Larrabeejevi revolveraši mora-
ju vjerovati da on i Hank dubo-
ko spavaju i ništa ne slute. Bit
će jače iznenađeni kad budu
obasuti mecima.

Iza grmlja se iznenada pojavi
nekoliko sjena i pogrbljene po-

žuriše prema kolibi. Htjeli su
O'Malleya i Hanka iznenaditi u
snu.

Dok mu je vjetar puhao oko
šešira, O'Malley je polagano po-
digao vinčesterku na rame.
Čovjek mu je bio jasno na niša-
nu. Iako mu je kiša, kao i prije,
žestoko pljuštala u lice, znao da
je da će pogoditi cilj.

Kad mu se prst zgrčio oko
okidača, lice mu je bilo bezizra-
žajno. Pucanj je prasnuo i raz-
bio tišinu noći. Jedan od ljudi,
pogođen O'Malleyevim met-
kom u prsa, glasno je i prodor-
no kriknuo i bio odbačen na-
trag. Kad se čovjek srušio na
vlažno tlo, šiknuo je mulj uvis.

– Naprijed, Hank! – poviče
O'Malley svom ortaku. – Pucaj
koliko god možeš!

To nije ni morao Hanku reći,
jer je ortak već otvorio vatru.
Pucnjava iz cijevi rasvjetljavala
je noć, a oba su čovjeka pokazi-
vala za što su bila sposobna.
Gardner je pogodio i drugoga
od noćnih uljeza – dobio je me-
tak u glavu. Revolveraš se sru-
šio na tlo. I opet jedan manje,
pomislio je Gardner pun zado-
voljstva.

– Razdvojite se! – odjeknu
glas jednoga od revolveraša.

O'Malley je znao da je to za-
povjedio Wes Locklin. Taj je
momak Larrabeejeva desna ru-
ka i već je gadno sredio njegova
ortaka. Gardner se toga dobro
sjećao. Locklin ga je namrtvo is-
tukao. Time je sve i počelo.

– Neću te poštediti, Lockli-
ne... – prošaputa O'Malley.

Pokušavao je prepoznati u
gužvi mršavoga revolveraša.
Locklin je, naime, postao opre-
zan. Čim su ispaljeni prvi meci
i dva čovjeka poginula, napada-

či su odmah potražili sklonište.

Opet su odjeknuli meci i prisilili O'Malleya da se skloni. Locklin i njegovi ljudi išli su sada na sve ili ništa. Irac je, opso-
vavši, uvukao glavu, jer je metak prozujao opasno blizu njega. Protivnici su točno znali gdje se skrivao i htjeli su mu onemogućiti da ispali ijedan metak.

O'Malley se zgrbio i pokušao bilo kako uzvratiti pucnjavom. Hrabri je Irac bio dobar strijelac. Za vrijeme Građanskoga rata morao je izdržati nekoliko krvavih bitaka i znao je kako se valja boriti.

Zamijetio je jednoga od Locklinovih ljudi koji je očito bio odviše hrabar. Momak je izišao iz svoga skrovišta i htio se prisuljati kolibi.

– Pokazat ću ja tebi, kopile!
– teško dišući, izusti Irac i opalio.

Metak je zazviždao u kišovitoj noći. Tane iz O'Malleyeve puške pogodilo je revolveraša u bedro i odbacilo ga natrag. Momak je vikao iz svega grla dok se rušio u blato. Pokušao je, koliko je mogao, žurno otpuzati u skrovište, ali mu O'Malley nije priuštio tu mogućnost. Još je jedanput opalio i smrtonosno je tane pogodilo cilj. Čovjek se propeo i ostao mirno ležati. Njegovi su krici utihnuli.

Pravo je tako, mislio je O'Malley stavljajući nove metke u magazin svoje vinčesterke. Svi-
ma banditima mjesto je u blatu. Napeto je čekao hoće li opet zamijetiti nekoga kako se miče. Bio je na dobrom mjestu, zaklonjen, tu ga nitko neće tako lako uloviti.

Opet zazviždaše meci, a pla-

menovi iz cijevi osvijetljavali su noć. Odjedanput je iz kolibe odjeknuo užasan krik. Bio je to Hankov krik. O'Malleyev se ortak iznenada propeo u svojem skloništu. Pogodio ga je metkom jedan od plaćenih ubojica. Ortak je zateturao, htio još jedanput podići cijev vinčesterke da bi opalio u omražene momke, ali više nije uspio. Drugo ga je tane odbacilo natrag. Njegovo se iznenađeno lice okrenulo prema tornju za bušenje, gdje se skrivao O'Malley. Oči su mu tražile prijatelja, molile za pomoć, no Hanku nitko više nije mogao pomoći. Bio je smrtno ranjen. Posljednjim je pogledom obuhvatio toranj, a onda se srušio u blato. Zamirućim je glasom posljednji put prošaptao prijateljevo ime, no to više nitko nije čuo.

O'Malley je zdvojno promatrao nepomičnu spodobu pokraj kolibe. Kišne su kapi pljuštale na okrvavljeno lice, a staklaste su oči zurile u noćno nebo. Irca je odjedanput obuzeo divlji bijes. Osjetio je strahovitu mržnju prema Larrabeejevim plaćenicima. Naglo je pritisnuo kundak puške na rame. Kad je opalio, iz očiju su mu sijevale munje.

– Sve ću vas poubijati, gado-
vi! – zaur-lao je kipteći od bijesa.

Njegovi su meci fijukali kroz grmlje u kojem su bili revolveraši, no nikoga nisu pogodili. Locklin je postao oprezniji.

– Predaj se, O'Malley! –
odjekne njegov glas iz grmlja.
– Sada si sam. Tvoj je ortak mrtav, a uskoro ćemo uhvatiti i tebe.

– Dodite onda i odvedite me!

– bijesno zaurla O'Malley. – Tebe ću, Lockline, ustrijeliti prvoga! Samo dođi i napunit ću te čitavoga olovom.

Zavlada tišina. O'Malley je znao da će ga sada, kad je sam, napasti sa svih strana i za to se pripremio. I revolveraši doista počеше pucati. Tanad je zvižдала u noći miješajući se s tutnjavom grmljavine što je još uvijek odjekivala. O'Malley se morao zgrbiti, jer su ga meci zasipali unakrsnom paljbom. Olovni su mu stršljenovi zujali opasno blizu glave i pravo je čudo što ga nije pogodilo ni jedno tane koje se odbilo od tornja.

Irac je bio bijesan jer je znao da je u klopci. Najradije bi ustao, pucajući potrčao prema revolverašima i ubio još neke od njih prije nego što njega pogodi metak. No odbacio je tu pomisao, jer bi u tom slučaju Hankova smrt bila uzaludna, a još je morao osvetiti prijatelja.

Protivnička je vatra utihnula. O'Malley je oprezno podigao glavu. Upravo kad je htio opet opaliti, skamenio se začuvši iza sebe glas:

– Samo pokušaj i bit ćeš mrtav!

O'Malley se ukočio. Sada je u njihovoj vlasti, pokvarenjaci. Čuo je kvrcaje kojima je čovjek iza njega zapinjao okidač puške i znao da je svaka obrana besmislena.

Polagano je spustio svoje oružje i okrenuo se. Pogledao je u iskrivljeno lice nekog momka upalih obraza. Protivnikova je vinčesterka bila uperena točno u njegov trbuh. Piskutavo se nasmijao.

– Imaš nesreću, irski tvrdo-glavče – reče O'Malleyu. –

Moralo ti je biti jasno da ćemo te uloviti. Šteta za tvoga ortaka, no niste nas htjeli poslušati.

Slušajući te riječi, Irčevo je lice ostalo bezizražajno. Odbijale su se od njega kao i kišne kapi. Prokletnici, mislio je u sebi. Prokleti otimači!

– Dobro, Wes! – poviče čovjek dolje prema grmlju, no ni za trenutak nije ispuštao O'Malleya iz vida, a vinčesterka je i sada, kao i prije, bila uperena u Irčev trbuh. – Možete doći, prijatelji! Imam ga...

Sean O'Malley je tiho uzdahnuo. Znao je da je izgubljen.

II

Začuvši glas Rafea Tylera, Locklin se polagano podigao iz svoga zaklona. Spretno je momak ipak uspio doći Irču iza leđa i sada je njegova puška bila uperena u njega.

– Dolazimo, Rafe! – poviče Locklin. – Pripazi da taj prokletnik ne pokuša izvesti neki trik.

Izlazeći sa svojom ljudima iz zaklona, vidio je kako Tyler tjera Irca niz padinu. Puška mu je još uvijek bila uperena u Irčeva leđa. Uvjerivši se da je Irac pobijeđen, Locklinovim je licem, nalik na mrtvačku lubanju, kliznuo pobjedonosni osmijeh.

Locklin je promatrao kako O'Malley teško korača prema kolibi gdje je njegov ortak ležao mrtav. Irac se nagnuo iznad mrtvoga Hanka.

Locklin je zapovjedio svojim ljudima da spuste oružje. Borba je završila. Šljapkajući po blatu, zaputio se prema kolibi gdje je O'Malley, još uvijek šuteći, stajao uz svoga mrtvoga ortaka. Ispod Locklinovih je čizama

štrcalo blato i kad je zastao pokraj Irca, uprljalo je njegov dugi ogrtač.

— Eto, O'Malley — reče revolveraš iskrivivši lice. — Sve je to moglo biti lakše i jednostavnije. Tvoj bi ortak možda još bio živ...

O'Malley podigne glavu. Lice mu je, dok je gledao u lice Larabeejeva čovjeka, ostalo potpuno ravnodušno. Da je mogao, golim bi ga rukama zadavio.

— Ti si pokvarenjak, Lockline! — ljutito izgovori, dajući sebi barem na taj način oduška. — Gadi mi se tvoje odvratno lice. Htio bih...

Nije dospio dalje govoriti, jer su Locklinove oči opasno zasvjetlucale i istog mu je trena zarinuo kundak puške u trbuh. O'Malley osjeti žestoku bol u trbuhu. Savinuo se poput travke i srušio na tlo pozelenjela lica i teško dišući.

— Sada ću te dokrajčiti, ti irsko pseto! — poviče Locklin široko iskrivivši lice.

Pogledao je svoja dva čovjeka. Oni odmah zgrabiše O'Malleya za ruke i naglo ga podigoše. Irc se nije mogao oduprijeti jer je bol u njegovu trbuhu bila još prejaka.

Obadva su ga revolveraša priklještila i čvrsto držala. Ona se O'Malley stao opirati, istina, no dva su momka bila jača. Locklin je stajao široko raskrčenih nogu ispred Irca i odmjeravao ga od glave do pete. Lice mu je izražavalo prezir.

Odjednom se Locklinova šaka snažno zarine u Ircev želudac. O'Malleya ponovo obuže užasna bol od koje se gotovo onesvijestio. Boreći se da dođe do zraka, osjetio je u ustima

gorčinu žuči. A Locklin ga je nastavio udarati. Na kraju ga je šakom tresnuo u lice. Razbio je O'Malleyu nosnu kost. Kad mu je krv počela kapati na usne i slijevati se niz bradu, Irc krikne.

Locklin je objema šakama neprekidno udarao O'Malleya. Zaista je junačko djelo tući čovjeka koga drže druga dvojica i on se ne može braniti! No Locklin nije za to mario. Čak je divljački uživao zadajući bol ovome tvrdoglavcu. I sam se preznojavao udarajući O'Malleya. Teški su udarci pljuštali po licu i trbuhu čovjeka koji se nije mogao braniti. Nije više ni osjećao nikakve boli, jer ga je obuzela nesvjestica.

— Naprijed! — zapovjedio je Locklin svojim ljudima kad se O'Malley, onesviješten, srušio i ostao ležati u blatu. — Dignite toranj za bušenje u zrak! Hoću da sve ovdje bude razoreno, jeste li razumjeli?

Revolveraši su dobro razumjeli svoga gazdu. Dok je momak koji se uspio prišuljati O'Malleyu iza leđa ostao pokraj njega, pazeći na njega, ostala su trojica otrčala prema tornju za bušenje. U rukama su imali dinamitne šipke.

Locklin je zadovoljno promatrao kako njegovi ljudi znalački rade. Nije trajalo dugo i već su pričvrstili svežnjice tih šipki na željezne podupirače tornja. Druga dva revolveraša već su donijela fitilje i odmotali ih.

Locklin je pričekao dok se svi ljudi nisu sklonili, a onda se i on skloni. O'Malley sada više nije bio važan. Vjerojatno je razumio pouku. Kad se osvijesti, ionako će sve biti završeno.

– Dobro! – samo je kratko izustio Locklin i upro pogled u Raffertyja.

Rafferty je već izvukao polugicu za paljenje i samo je čekao Locklinov znak. Vidjevši kako je gazda nijemo kimnuo, pritisnuo je polugu nadolje. Za koju tisućinku sekunde jarki je plamen, popraćen eksplozijom poput grmljavine, osvijetlio noć. Razorna snaga dinamita rastrgala je toranj za bušenje u paramparčad. Željezni su dijelovi letjeli zrakom, a prema nebu su se podizali oblaci dima. Locklin i njegovi ljudi priljubiše se uz tlo da ih ne dohvati pritisak zraka što je popratio eksploziju.

Nafta je zbog snažnoga tlaka u velikom mlazu štrcnula uvis. Iz trenutka u trenutak mlaz je štrcao sve više uvis. Bio je to znak da je riječ o jakom izvoru nafte.

Činilo se kao da je iznova počelo kišiti, no nije bilo tako, već su kapljice nafte, crne, masne i teške, udarale po šeširima i ogrtačima prisutnih. Zrak je bio ispunjen ostrim vonjem.

– Odjašimo odavde! – obrati se Locklin svojim ljudima. – Sve smo obavili. A o ovome tvrdoglavom Ircu ne moramo više razmišljati. On je gotov – zauvijek!

Popevši se u sedlo svoga smedog konja, piskutavo se nasmiјаo i nestao u noći. Nakon nekoliko trenutaka zamro je konjski topot u daljini.

III

– To je on!

Locklin je stajao tik uz prozor i motrio dolje na Glavnu ulicu Stillwatera. Odavde, odozgo, imao je dobar pregled. Dolje is-

pred saluna »As« stajala je kočija što vozi u Tulsu.

– O'Malley? – zapita Ken Larrabee sjedeći za svojim piscim stolom i s tek malo zanimanja podigavši pogled.

Locklin kimne.

– Da, on! Bježi odavde! – nastavi Locklin. – Rekao sam ti da je s njim završeno. Slomili smo toga nekad grubog momka. Samo pogledaj, Kene, kako se nemirno okreće na sve strane. Želi jedino otići odavde, i to neoštećenih kostiju.

Larrabee ustane. Bio je visok i krupan čovjek. Lice mu je resila duga tamna brada mjestimice prošarana sjedinama. Pogled mu je bio grub i bez samilosti. Izgradio je sebi svojim brojnim izvorima nafte malo carstvo, a od noćas je bogatiji za još jedan izvor. Nije mario što se sve to odigralo grubo, surovo. Ovdje je imao riječ samo on i nitko više.

– Zaista! – zadovoljno promrmlja Larrabee pogledavši kroz prozor i prepoznavši na ulici krupnu Irčevu spodobu.

Tada mu je nešto palo na um.

– Uzmi dva čovjeka i podite dolje, Wes! – reče revolverašu. – Morate mu priuštiti oproštaj koji neće tako lako zaboraviti. Tada će i svi ostali bijednici ovdje shvatiti tko je ovdje gospodar!

Locklin je kimnuo. Oči su mu zasvjetlucale od radosti, jer je uživao u mučenju drugih. A što su slabiji, to im je jače zadavao bol. Brzo je posegnuo za svojim šeširom i nataknuo ga na glavu.

– Nemoj ipak biti pregrub Wes! – reče Larrabee. – Samo ga nikada više ne želim vidjeti

u Stilwateru. To je sve!

Kimnuvši, Locklin je izašao iz sobe. Larrabee ga je promatrao kako izlazi na ulicu i prelazi na drugu stranu. Onda su misli krupnoga čovjeka skrenule s O'Malleyeve osobe i pozabavile se izvorom nafte koji je sada pripadao njemu, Kenu Larrabeeju. To je jedan od najizdašnijih izvora u cijelom kraju i moći će zarađivati još mnogo, mnogo više dolara nego do sada.

Pogled mu je odlutao na velike tornjeve za bušenje što su se uzdizali u daljini izvan grada. Tamo je počinjalo carstvo Kena Larrabeeja. Carstvo crnoga zlata.

IV

O'Malley se, dok su se ostali putnici već penjali u poštansku kočiju, nemirno ogledavao na sve strane. I on će im se odmah priključiti i nestati iz Stillwatera. Ovaj je grad njemu i njegovu ortaku donio samo nesreću. Istina, imali su sreću s izvorom nafte, no Hank je sada mrtav, a njega su gadno udesili.

Irac je znao da ga s raznih strana krišom promatraju. Njegovu cijelo lice bilo je jedna jedina rana. Sve oko očiju bilo mu je tako natečeno da mu se gotovo nisu vidjele, a na desnom je obrazu imao široku posjekotinu koja još nije sasvim zarasla. Još je osjećao jake bolove. No nije zbog tih bolova bio gotovo lud od bijesa. Ne, bila je to slijepa mržnja prema ljudima koji su ubili njegova ortaka, a njega protjerali s njegove zemlje.

Dok su dva namještenika Wells Farga smještala prtljagu putnika na krov kočije, O'Mal-

ley je gledao kuću na drugoj strani ulice. Znao je da je tamo Larrabeejev glavni ured u kojem je uvijek boravio dok se zadržavao u Stillwateru. Ako bi mu to još moglo poći za rukom, najradije bi posegnuo za sačmaricom i ubio toga zločinca. No, znao je da bi, ako bi to učinio, pritom i sam izgubio život i zbog toga je prestao razmišljati o tomu. Morao je, što je moguće prije, nestati odavde.

— Što je, gospodine? — začu je kočijašev glas. — Hoćete li s nama ili nećete?

O'Malley nijemo kimne i spušta glavu. Upravo kad se htio popeti u unutrašnjost kočije, začuo je korake na suprotnoj strani ulice. Još prije nego što je zauzeo mjesto na jednom od sjedala, ugledao je Locklina i još dva momka mračnih izraza lica koji su se zaputili ravno prema kočiji.

Do vraga, zašto ga napokon ne ostave na miru?

U kočiji su bila još tri putnika. Neki stariji sijedi otmjeno odjeven čovjek i plavokosa djevojka pokraj njega, zasigurno njegova kći. Uz O'Malleya je sjedio mladi momak u kaubojskoj odjeći. Jedino što su imali zajedničko s Ircem bila je njihova želja da otputuju u Tulsa.

O'Malley se nehotice malo sagnuo, ali Locklin i njegovi ljudi već su ga odavno zamijetili. Dok su se dva revolveraša ustobočila pokraj upregnutih konja, Locklin je zastao baš ispred samog ulaza u kočiju. Podrugljivo se smiješeći, upro je pogled u O'Malleya.

— Očito, htio si nas bez zdrava ostaviti, O'Malley? — reče, prekrizivši ruke na prsima.

– A moji prijatelji i ja željeli smo se još s tobom oprostiti...

– Hej, momci, što ovo treba da znači? – odjeknuo je kočijašev glas.

Shvatio je da su ga željeli spriječiti da krene. Kimnuo je pratiocu kočije, ovaj je htio posegnuti za vinčesterkom, ali ga je prekinuo glas jednoga od revolveraša.

– Ostavi svoje prste tamo gdje jesu li ću te ustrijeliti, čovče!

Bradati je pratilac zurio u hladna bezizražajna lica. To su tipovi koji bi ne trepnuvši ubijali ljude kao da to baš ništa ne znači. Bolje da ostane miran, jer od njega ne traži ništa, nego samo od nekoga od putnika. Krajičkom oka promatrao je trećega revolveraša koji je gledao u unutrašnjost kočije i jednome od putnika nešto doviknuo.

– Jesi li me čuo, O'Malley? – ponovo poviče Locklin. – Ili si oglušio, žutoprugasti štakore?

Irac je zgrčio šake, ali je uvidio da je bolje šutjeti. Starac i kći, sjedeći na suprotnoj strani, iznenađeno su ga promatrali. Nisu razumjeli što se oko njih događa. Kauboj je pogledao O'Malleya kao da ne zna što bi mislio o njemu.

– Onaj momak vani nazvao te žutoprugastim štakorom, čovče! – reče Ircu. – Zar mu se nećeš osvetiti?

Kauboj je bio čovjek s pašnjaka. Smatrao je samo po sebi razumljivim da se protiv takvih uvreda mora braniti svatko tko želi sačuvati svoju čast. Ništa nije znao o nasilju što se proširilo Stillwaterom, a ni to da su ovi revolveraši opasni momci. Za njega je postojao samo za-

kon časti i stoga je s nerazumijevanjem odmahnuo glavom, ali ništa više nije rekao.

Djevojka je zarinula ruku u očevu, jer se uplašila čovjeka koji je stajao vani i prijetio.

– Što hoćeš, Lockline? – slabim glasom zapita O'Malley. – Odlazim iz Stillwatera, a to je ono što ste vi svi željeli.

– Da, usijana glavo! – uzvratil Locklin ponovo iskrivivši lice. – Još jedanput ti kažem, O'Malley, da napokon shvatiš. Nestani iz Stillwatera i iz ovoga kraja. Ovdje nam ne trebaju takvi tipovi. Ako se vratiš, ustrijelit ćemo te poput šugavoga psa, jesi li razumio?

Budući da O'Malley nije na to ništa odgovorio, Locklin je znao da je s ovim čovjekom svršeno. S njime nikada više neće imati neprilika. Pogledao je prema Larrabeejevoj sobi i mahnio svome gazdi.

– Dodite, momci! – pozove zatim svoje ljude. – Imamo pametnijeg posla nego gubiti vrijeme s ovom kukavicom! – podviknuo je i pljunuo na tlo ispred Irca, a onda se okrenuo.

O'Malley je bio razjaren od bijesa. Oni su mu ubili ortaka i ukrali izvor nafte. Njega su gadno udesili, no još je živ. Čak iako trenutačno ne može ništa učiniti, zakleo se da će se osvetiti Larrabeeju i njegovim pomagačima.

Kočijaš je zamahnio bičem, čiji su šiljasti račvasti krajevi zapucketal i iznad konjskih glava. To je životinjama bio znak za polazak. Kočija je polagano krenula. O'Malley je netremice gledao kroz prozor i na drugoj strani ulice zamijetio Dana Logana, čovjeka koji je u Stillwate-

ru predstavljao zakon. Tako je barem govorila zvijezda koju je prikopčao na svoj kožnati ka-putić. Međutim, Logan je bio jedan od Larrabeejevih ljudi koji je šutke zatvarao oba oka. Od njega nije mogao očekivati nikakvu pomoć.

Pojavile su se posljednje kuće Stillwatera, a malo kasnije stigli su u nenaseljeni predjel. O'Malleyevo lice odražavalo je razočaranje. Morao je otići osramoćen iz ovoga grada. Svoga je ortaka zakopao, a to je bilo sve što je za njega mogao još učiniti.

No O'Malley se nije namjeravao predati. Bio je previše Irac. Bo je zasad nadjačan, gotovo slomljen, no u njemu je još postojala iskra koja se, što je Stillwater ostajao dalje iza njih, sve jače rasplamsavala. Doći će dan kada će Larrabee i njegovi revolveraši morati platiti za to što su ga htjeli zauvijek protjerati odavde.

O'Malleyeve se misli vratiše u daleku prošlost. Prošlo je već sedam godina otkad je posljednji put vidio svoga starog prijatelja Bronsona. Čovjek bujnih brkova bio je u Građanskom ratu vrlo hrabar, pravi junak, a O'Malley je sada morao razmišljati o njemu. Pisat će mu. On mu mora pomoći da opet dobije svoje imanje, svoj izvor nafte. On i njegov prijatelj Cayuse. Ako ih pozove, oni će doći.

V

Bronson, jahač smrti, je čekao.

Taj visoki čovjek bujnih brkova sakrio se iza razgranatog šipražja vučjeg drena i iz svoga skrovišta promatrao krupnog Irca koji je teretnim kolima stizao s istoka.

– Sigurno si potpuno lud, čovče! – rekao mu je O'Malley nedugo prije toga. U lakim otvorenim kolima punima nitroglicerina krenuli su iz Cushinga. Opasni se eksploziv sada nalazio na površini za tovar u posebno osiguranom sanduku. Bronsonov je plan bio da O'Malley krene ravno prema svom izvoru. On, Bronson, sakrit će se i čekati hoće li netko od Larrabeejevih ljudi jahati prema njemu. Jahač smrti je znao da će se to dogoditi prije nego što on i O'Malley stignu do izvora. Zbog toga je bilo potrebno izvršiti neke pripreme i zato je on sada vrebao u šipražju. U rukama je držao preciznu pušku koja je gotovo već postala dio njega.

– Zašto bih bio lud? – zapitao je Irca koji je upravo tjerao konje dolje u uvalu. – Ta zamolio si Cayusea i mene za pomoć. Onda nas pusti da radimo onako kako to smatramo ispravnim.

To je bilo prije više od dva sata. U međuvremenu su se on i Cayuse rastali. Indijanac je u ovo vrijeme već vjerojatno stigao do izvora. Bronson je znao da će on obaviti pripreme kao što je to uvijek činio.

Pogled sivih očiju visokoga čovjeka lutao je okolicom. Ako je Larrabee poslao svoje ljude da stražare pokraj izvora, tada bi se oni zapravo već uskoro morali pojaviti. Znao je da je plan bio gotovo ludo hrabar. O'Malley je to nazvao prolaženjem glavom kroza zid, a Bronson je znao da je Irac bio u pravu.

Oni će nam sigurno zadati neprilike, razmišljao je Bron-

son. Njegov zdravi razum govorio mu je da su Larrabeejevi ljudi za vrijeme O'Malleyeve odsutnosti jamačno zaposjeli izvor. Nitko od njih nije, naime, očekivao da bi se Irac ikada mogao vratiti ovamo.

Bronson je promatrao kola koja su mu se polagano približavala. Jahač smrti je odjahao prvi i potražio sebi dobro sklonište. Irac ga je slijedio tek sat kasnije. Te su mjere sigurnosti bile prijeko potrebne ako su htjeli stići do izvora. Sve se moralo odigrati strelovitom brzinom, jer im je to bila jedina mogućnost. Cayuse i Bronson su se prije toga dogovorili kako će postupati, a Irac je bez riječi odmahivao glavom zbog te lude hrabrosti, no na kraju se ipak složio.

Odjednom je Bronson ugledao jahače. Dolazili su s predjele brežuljka, odande gdje je ležao O'Malleyev izvor. Bila su to tri momka koji su spazili kola i jahali ravno prema njima. Bronson se odmah pripremio. Prislonio je pušku uz rame i čekao.

Bornson je vidio kako je O'Malleyev pogled skrenuo prema šipražju. Gledaj nekamo drugamo, čovječe, mislio je Bronson, oni ne smiju opaziti da sam ja ovdje.

O'Malley se konačno sasvim smirio. Bronson je to mogao razabrati iz svoga skrovišta. Irac se pomirio s time da više nema nikakvog povratka. Bio je hladan i smiren.

Iako je ugledao tri jahača, koji su samo nekoliko metara ispred njega zauzdali konje, O'Malleyevo je lice ostalo bezizražajno. O'Malley je prepo-

znao Rafea, momka koji ga je svojedobno zaskočio, a tu je bio i onaj štakor Johnson. Trećega nije poznavao, ali je sa svojom izbočenom bradom izgledao poput jastreba koji vreba plijen. Momci su bili odjeveni u otrcanе prnje, jedino su im revolveri bili dobro održavani. No sva su trojica imala jedno zajedničko – užitek u ubijanju.

– Očito ne vidim dobro! – zadovoljno zaurla Rafe prepoznajući Irca. – Pa to je onaj tvrdoglavac O'Malley, momci!

– Zar ti Locklin nije rekao da se ovdje ne smiješ nikada više pokazati, čovječe? – poviče Johnson. – Hoćeš li da te izudaramo na komadiće?

Bronson je motrio onoga trećega, koji nije izustio ni slova. Njegovo mu je iskustvo kazivalo da je on najopasniji od te trojice. Prva dvojica bili su samo veliki hvalisavci, iza čega se baš nije krilo previše, no ovaj s licem poput jastreba zasigurno je brzo pucao.

O'Malley nije ništa odgovorio. Mirno je gledao kako momci pažljivo promatraju otvorena kola, a time i sanduk što je bio straga, na mjestu za tovar, pričvršćen užetom.

– Što je u sanduku, čovječe? – izdere se Rafe, a pogled mu je izražavao srdžbu zato što se ovaj tvrdoglavac još jedanput usudio pojaviti ovdje. – Odgovori, čovječe, ili ću ti napraviti rupu u košulji...

– U sanduku je nitroglicerina, momci! – hladnokrvno odgovori O'Malley iskrivivši lice. – Bezazlena tekućina sve dok se s njome oprezno postupa. No dovoljna je nagla kretnja ili metak i sve će odletjeti u zrak. Kako vam se, dakle, to sviđa?

Sva tri revolveraša s nevjericom su promatrala Irca. Jednostavno nisu htjeli razumjeti ono što im je O'Malley pokušao objasniti. Njihovi vrlo zbunjeni pogledi odlutaše s O'Malleya na sanduk. Oklijevali su, nesigurni. U tom je trenutku O'Malleyeva ruka posegnula dolje prema boku.

Vidjevši to, Bronson je opalio. Metak iz njegove puške zazviždao je, a kugla je pogodila čovjeka jastrebovskog lica upravo kad je htio potegnuti oružje iz korica. Dobro je što je Bronson najprije nišanio u njega, jer je i naslućivao njegovu brzinu. Visoki je momak, kad ga je kugla izbacila iz sedla, podigao ruke, u velikom luku odletio u prašinu na putu i tu ostao ležati.

Jahač smrti je odmah nanišanio u sljedećega revolveraša još dok je onaj prvi pogođen, kriknuo. Metak je ponovo zazviždao i pogodio Johnsona, bandita nalik na štakora. Bronson ga je pogodio visoko u prsa, a na Johnsonovoj se košulji odjedanput pojavila mrlja krvi koja je brzo postajala sve veće. Johnson je bio mrtav prije nego što se srušio na tlo.

Bronson je naglo okrenuo pušku i htio skinuti sa sedla trećeg čovjeka iz razbojničke trojke, no tada je vidio da ga je O'Malley već oslobodio toga posla. Irac je iskoristio pravi trenutak. Kad je Bronson pogodio prvoga od revolveraša, druga su dvojica očito bila previše iznenađena naglim napadom. O'Malley je potegao oružje brže od Rafea. Njegov je metak zazviždao u isto vrijeme kad i Bronsonov. Kugla je pogodila

Rafea u prsa i na mjestu ga usmrtila.

Jahač smrti se podigao i izašao iz svoga zaklona. Držeći pušku ispod ruke, polagano je pošao do kočije gdje je O'Malley, teško dišući, sjedio na kočijaškom sjedalu. Teškom je mukom smirivao konje koje je pucnjava uplašila. No Irac ih je uskoro opet držao pod paskom.

— Sto mu gromova, Bronsone! — uzbuđeno je promrmljao netremice promatrajući tri mrtva bandita. — Ovo je moglo završiti i loše...

Iznenađeno je promatrao svoga bivšeg suborca iz Grandskoga rata, koji je sada s mirnim izražajem lica ponovo napunio pušku i zaputio se prema mrtvim banditima.

Bronson je spustio pogled na njih. Ni jedan od njih nije više bio živ. Njihove su oči ukočeno zurile u nebo bez oblačka. Taj topao ljetni dan bio je iznenađni kraj njih trojice.

— Tri manje iz Larrabeejeve revolveraške grupe — reče Bronson O'Malleyu koji ga je iznenađeno promatrao.

Irac je znao da je Bronson doživio u ratu mnoga zla, pa je zbog toga možda i ogrubio. No sada je izgledao poput čovjeka od čelika, poput živoga stroja za borbu. O'Malley nije ni slutio da Bronson i Cayuse pripadaju legendarnim jahačima smrti o čijim su junačkim djelima svi pričali, jer bi inače znao da je visoki čovjek sivih očiju i gustih brkova prošao specijalnu obuku koja je bila najteža što je uopće mogla postojati. Bronson i Cayuse su bili pripadnici jedinice potčinjene izravno vladi u Washingtonu. Jahače smrti po-

zivali su uvijek kad predstavnici zakona nisu više mogli ništa postići. Jahači smrti radili su isključivo za novčanu nagradu. Ako su uspjeli, dobili su sve, ako su doživjeli neuspjeh, nitko im nije pomogao. O'Malley je obećao Bronsonu i Cayuseu sudioništvo u izvoru, no prijatelji su to odbili. Irac je bio u nevolji i oni su mu zbog toga pomagali. To je, kada se stari prijatelj nađe u nevolji, stvar časti.

— Završili smo s njima, Bronsone! — reče O'Malley promatrajući leševe. — Ti zaista pucaš poput groma.

— Ili oni ili nas dvojica — odgovori Bronson. Pa znao si da neće biti lako, O'Malley. Dodi, moramo te momke maknuti odavde prije nego što ih netko pronađe.

Irac je shvatio. Žurno je skočio s kočijaškoga sjedala i latio se posla. Zajedno su odvukli mrtvace u šipražje te ih prekrili zemljom i kamenjem. Istina, to neće zaustaviti kojote, no najvažnije je da leševi ne budu pronađeni prije nego što oni stignu do izvora.

Bronson se popeo u sedlo svoga ždrijepca. U mislima je bio kod Cayusea. Što je Indijanac u međuvremenu poduzeo?

VI

Tiho je opsovao kad je uglađao sedamnaest protivnika. Sedamnaest lopova koji su se zadržavali ovdje na brežuljku i pokušavali ponovo staviti u pogon Irčev izvor. Cayuse je ležao potrbuške iza neke stijene, a iz svoga je skrovišta mogao sve vidjeti.

O'Malley je ispričao Bronsonu i njemu kako je toranj svojedobno bio dignut u zrak. No

odonda je prošlo više od mjesec dana, a Larrabeejevi ljudi nisu za to vrijeme spavali. Na mjestu bušenja nanovo su postavili uređaj za bušenje, a šum crpki govorio je Cayuseu da je pogon u punom radu.

Blizu tornja za bušenje bile su nanizane mnogobrojne bačve u kojima je jamačno bila izvađena nafta. Cayuse nije mogao točno razaznati koliko bačava ima, no bilo je očito da su Larrabeejevi ljudi već dosta napravili.

Indijanac se oprezno podigao i nastavio šuljati dalje. Već je proveo cijeli sat ovdje gore na stijenama i nitko od bandita nije ga zamijetio. Dotle je jahao u velikom laku, kako ga nitko ne bi vidio, a u tome je i uspio. U lijevoj je ruci držao tešku pušku koja mu je pristajala kao i Bronsonu njegova. Osim toga je imao uza se luk od cedrovine i tobolac sa strelicama.

To su bile strelice osobite vrste, vrlo djelotvorne. Na njima su bile pričvršćene uske dinamične šipke, a gdje su one udarile, ništa više nije preostajalo. Cayuse je bio majstor u rukovanju tim nečujnim oružjem, a njime je već često natjerao u bijeg gomile neprijatelja.

Međutim, još uvijek nije krenuo u napad. Napeto je čekao i motrio svaku kretnju ljudi. Muškarci su kotrljali prazne bačve prema tornju za bušenje, gdje će ih napuniti naftom. Sve bi zapravo bilo nalik na rad uobičajene grupe za vađenje nafte da nije bilo ljudi s puškama koji su obilazili oko tornja i pogledima tražili one koji nisu pripadali ovamo. Larrabee je bio oprezan, jer je bio svjestan toga

da se protuzakonito domogao izvora.

Cayuse pogleda prema nebu. Sunce mu je udaralo u leđa. Bilo je podne i znoj mu je tekao s čela u oči. Krajnje je bilo vrijeme da počne ostvarivati svoj plan.

Indijanac izvuče iz džepa sat i baci kratak pogled na nj. Kazaljke su pokazivale točno podne. Bilo je vrijeme da započne svoj đavolski ples. Bronson je znao da je Cayuse bio spreman, a Indijanac se nadao da će njegov prijatelj i O'Malley iskrsnuti ovdje u pravo vrijeme, jer je o tome sve ovisilo.

Namjeravali su jurišati na brežuljak i lukavošću nadmudriti bandite. Cayuse je namislilo svojim strelicama s dinamičtom malo zbuniti momke, a Bronson i Irac će se pobrinuti za sve ostalo. Bila je to opasna igra, no morali su se domoći izvora prije nego što to Larrabee zamijeti u Stilwateru. To je bilo najvažnije.

Cayuse je, zaštićen stijenama, pripalio cigarilo. Znao je da nitko neće opaziti dim i zato je povukao nekoliko snažnih dimova prije nego što je posegnuo za svojim lukom od cedrovine. Izvadio je iz tobolca šipku i položio je na dlan. Još je jedanput pažljivo pogledao je li sve u redu i onda je napeo luk. Luk nije smio biti prelabav, jer strelice ne bi letjele dovoljno daleko.

S hladnim izražajem lica držao je cigarilo na fitilju dinamične šipke. Kad je fitilj počeo svjetlucati, zafrcale su iskre. Sada nije smio nepotrebno gubiti vrijeme. Brzo je namjestio strelicu i napeo luk. Nanišanio je i

odapeo. Strelica je poletjela dolje prema banditima.

Dva naoružana bandita, koji su stražarili pokraj kolibe s limenim krovom, ugledali su kako nešto blistavo lebdi zrakom, a onda se tik ispred njih zarinulo u tlo. Dinamit, pomislio je jedan od njih u paničnom strahu, no nije se više stigao baciti u sklonište.

Dinamit je eksplodirao, bljesnuo je jarki plamen. Banditi, zahvaćeni tlakom i odgurnuti u stranu, zaurlaše. Gusti oblaci dima dizali su se prema nebu, a kad se dim raspršio, ostale su na tlu dvije nepomične spodobice. Nitko im više nije mogao pomoći. Jedan bandit, onaj koji je poginuo od eksplozije, samo je još donekle bio nalik na ljudsko biće.

Cayuse je sve to samo usput zamijetio. Već je bio pripremio drugi eksploziv, te ga pripalio. Samo nekoliko sekundi kasnije zrakom je poletjela druga strelica s dinamičtom i pala na bandite koje je eksplozija toliko uplašila da su bili nalik na zbunjeno jato kokoši.

Još prije nego što je zamrla prva tutnjava izbila je i druga eksplozija. Ovaj put nedaleko od tornja za bušenje, gdje su tri momka upravo kotrljali bačve s naftom. Dinamit je između njih eksplodirao, a oni nisu stigli ni zavriskati. Prašina i grumenje zemlje zakovitlalo se unaokolo i u zemlji se stvorila jama. Tri su bandita tako naglo nestala kao da ih nikada nije bilo. Eksplozija ih je rastrgala na komadiće. Jedan šešir i jedna čizma bilo je sve što je od njih ostalo.

Ljutiti povici dopirali su do Cayusea. Banditi su konačno

otkrili odakle su dopirale strelice s dinamitom i otvorili su paljbu na Cayusea. No prebrzo su ispaljivali svoje metke. Nisu pogodili Indijanca koji je odlično iskoristio zbunjenost bandita. Njegove su žilave ruke posegnule za puškom.

Cayuse je naciljao. Ciljanje i pucnjava trajali su samo nekoliko sekundi. Metak je bio poput groma i, jasno, pogodio je cilj. Tane iz velikokalibarskog oružja doslovce je oborilo bandita, napravilo mu rupu u prsima i odbacilo ga nekoliko metara dalje. Kad se srušio na tlo, bio je već mrtav.

— Pucajte, ljudi! — viknuo je jedan od bandita. — Ulovit ćemo toga momka! Hajde, saspite vatru na njega!

Cayusea nije obuzela panika ni kada su banditi otvorili najžešću paljbu. Odlučio je držati položaj dok god bude ikako mogao, dok ne stigne Bronson.

VII

U daljini se čula gromoglasna tutnjava.

— To je Cayuse! — reče Bronson Ircu koji se nehotice lecnuo. — Naprijed, prijatelju! Podbodi svoga konja! Sada idemo na sve ili ništa!

Bronson je naglo izvukao pušku iz navlake i olabavio uzde konja. Životinja je pojurila prema brežuljku gdje se nalazio O'Malleyev izvor nafte. Ni Irac nije oklijevao. I on je pripremio vinčesterku i ostao uzdama udarati konje po ledima.

Životinje su osjećale, da se od njih nešto zahtijeva i potrčale su iz sve snage. Upravljaajući konjem, O'Malley je od časa do časa bacio pogled unatrag prema

mjestu gdje je u kolima bio sanduk s dinamitom. Bio je, na sreću, dobro učvršćen. Nije se na-prosto smjelo ništa dogoditi, jer bi se inače O'Malley našao raznesen na komadiće prije nego što je i mogao zamisliti.

Bronson je uskoro vidio to-ranj za bušenje nafte i guste oblake dima. Cuo je iz daljine ljutitu krik bandita, a istovremeno i pucnjavu prvih metaka. Odmah je prepoznao težak mukli odjek puške. To je bio Cayuse koji je žestoko pucao na bandite. Sada će mu se pridružiti on i O'Malley.

Banditi su uvidjeli da su na-padnuti sa dviju strana. Kad se razišao gusti dim od druge eksplozije, iznenada su iskrsla kola i bradati jahač smrti.

Bronson je oklijevao. Jašući, podigao je pušku i opalio. Metak je zazviždao i pogodio u glavu bandita koji je upravo htio svoje ortake povikom upozoriti. No to više nije dospio. Ništa više nije mogao učiniti. Izdahnuo je.

O'Malley je neprekidno pucao. U njemu se opet probudio nekadašnji borbeni duh što ga je Locklin već gotovo bio, slo-mio. Banditi su to osjećali na svojoj koži. Ciljao je i pucao, a svaki je metak pogađao. Cayuse je ispalio strelicu s dinamitom i eksploziv je isključio iz borbe još pet ljudi.

Bronsonova puška muklo je pjevala svoju smrtonosnu pjesmu. U zraku je lelujao dim baruta, a jahač smrti je poput osvjetnika uništavao bandite. Prošlo je samo nekoliko minuta otkako su se on i O'Malley uključili u borbu, a već je poginulo više od polovice bandita.

Revolveraše je obuzela panika. Neki su od njih uplašeno bacali oružje i dizali ruke u znak predaje.

— Ne pucajte! — poviče jedan od razbojnika piskutavim glasom. — Prestanite, zaboga!

Vidjevši da su banditi potučeni, Bronson spusti pušku. Irac je, istina, mračno gledao oko sebe, no i on je prekinuo vatru. Gore između stijena pojavio se Cayuse, držeći u ruci svoju tešku pušku. Polagano se spustio puteljkom, ali nije ispuštao s oka revolveraše.

Brkati jahač smrti promatrao je bandite. Neki su od njih bili teško ranjeni, no većina ih je bila mrtva. Preostali su se banditi skamenili vidjevši kako su ova tri čovjeka posijala smrt među njima. Lica su im bila smrtno blijeda, u zraku kao da je visio strah što će se dogoditi s njima.

Bronsonov je izražaj lica bio ledeno hladan, a poneki je od pobijedenih spustio glavu, jer nije mogao podnijeti pogled iz sivih odlučnih očiju.

— Ovaj je izvor vlasništvo Seana O'Malleya — reče Bronson tako glasno da su svi mogli čuti. — On se vratio. Odnosite mrtvace i nestanite odavde. Odjašite u Stillwater i ispričajte to Larrabeeju. Ovaj izvor neće dobiti, jeste li razumjeli?

Nekoliko je trenutaka vladala tišina, a onda jedan od ljudi istupi naprijed. Pogled mu je odražavao nesigurnost.

— Zaista nas puštaš da odemo? — zapita.

— Ne marim za gamad poput vas — kratko odgovori Bronson. — Nastojte se što prije izgubiti odavde, inače bismo se možda još mogli predomisлити.

Njegove su riječi podbole revolveraše. Nisu više marili za oružje koje su nemarno pobacali u stranu. Nastojali su se izgubiti, bojeći se da bi se brkati jahač smrti mogao predomisлити i sve ih postrijeljati. Obuzeti strahom, požurili su se prema svojim konjima. Oni koji nisu bili ranjeni privezali su mrtvace čvrsto na sedla prije nego što su i sami uzjahali.

— Kad ovo sazna, Ken Larrabee će vas sve dati poubijati! — povikao je jedan bandit pun bijesa i razočaranja zbog toga što su on i njegovi prijatelji bili zasukočeni i pobijedeni.

Začuvši toga čovjeka, Bronson se samo nasmijao. Puškom je pokazao sanduk na kolima.

— Unutra je nitroglicerina, momci! — odgovorio je. — Možete mirno ispričati svome gazdi što se dogodilo. I recite mu neka makne svoje prste od Seana O'Malleya i njegova izvora nafte, jeste li razumjeli? Ako još uvijek ne shvati, tada ćemo mu, moj prijatelj i ja, dići njegovo naftno carstvo u zrak, jasno?

— Tko si ti, čovječe? — zapita ljutito bandit. — Larrabee će htjeti znati.

— Moje je ime Bronson — odgovori jahač smrti — a moj se prijatelj zove Cayuse. Reci to Larrabeeju. A sada, kućkini sinovi, napokon nestanite prije nego što se zaista predomislimo!

Ovo je djelovalo. Banditi su potjerali konje i odjahali kao da im se puca za petama. Bronson i Cayuse su im zaista utjerali strah u kosti.

— To bi, dakle, bilo sređeno — reče O'Malley i mirno se spusti s kočijaškog sjedala.

Pogled mu je odlutao iznad brežuljka na kojemu je bio toranj za bušenje nafte i kliznuo odande na kolibu s krovom od valovitog lima i na mjesto gdje zakopan ležao njegov ortak Hank Gardner. Teškim se koracima zaputio do humka. Bronson i Cayuse su osjetili da njihov prijatelj želi biti sam.

— Dodi, prijatelju! — pozove Bronson Indijanac. — Sada ćemo prvo istovariti nitroglicerina. O'Malley će uspjeti...

VIII

— Prihvatite svrdlo kako valja! — zaurao je Tobe Gallup, čovjek snažna šije, na svoje ljude. — Učinite to već jedanput, glupani! Nećete dobiti plaću samo zato što stojite ovdje unao-kolo!

Zdepasti muškarac u radnom odijelu, zaprljanom od ulja, lju-tito je promatrao četiri čovjeka koji su htjeli zarinuti u rupu teško svrdlo za bušenje. Čim to bude obavljeno, stavit će u pogon crpke i njihovom snagom zabijati svrdlo sve dublje u zemlju, sve dok ne nađu na naftu.

Larrabeejevi su ljudi počeli rad na ovom mjestu, jer su stručnjaci za naftu tvrdili kako je ovdje dobar izvor. Larrabee je sve to pogledao i pristao. Toranj za bušenje bio je postavljen i sada je došao trenutak da se krene na posao.

Tobe Gallup je bio predradnik na ovom naftnom polju. Bio je Locklinova desna ruka i brinuo se da sve teče dobro i mirno. Grubo se ponašao prema svojim ljudima, a kad netko od njih nije nešto shvatio, Gallup bi se temeljito okomio na njega.

Ljudi su to znali i stoga su se mučili poput životinja za nisku plaću, samo da ne osjete na sebi predradnikove šake.

Muškarci su stenjali pod tere-tom svrdla koje je bilo vrlo teško uspraviti. Na kraju su ujedinjenim snagama, praćeni zlovoljnim Gallupovim pogledom, ipak u tome uspjeli. Svrdlo se polagano spustilo u tamni otvor koji je vodio duboko u zemlju. Jedan od ljudi čvrsto ga je dolje držao, dok su ga ostala trojica pritiskala odozgo.

Gallup je smatrao da posao ne teče dovoljno brzo. Neprekidno je požurivao ljude. Ni jedan od muškaraca nije ništa govorio. Njihova su mračna lica, uprišana naftom, gledala u zemlju. Dok je jedan od radnika još namještao svrdlo, drugi je već poslovaio oko crpke i ona je proradila. Odjednom se svrdlo silnom snagom zabilo u zemlju.

Čovjek koji ga je namještao iznenada je zaurao poput ranjene životinje. Iz njegova se grla oteo prodoran krik, a oči su mu iskočile iz očnih duplji.

Gallup je naglo okrenuo glavu i vidio kako je čovjeku ruka uklještena u rupu bušotine. Svrdlo se neprekidno spuštalo sve dublje, a crpka je radila sve brže i brže. Drugi radnici pohitali su da pomognu svome prijatelju koji je užasno urlao.

Ruka, već gotovo do pola podlaktice, bila mu je uklještena u rupi, a kad su mu radnici povukli ruku, čovjek još jedanput krikne. Ruka je napokon izvučena iz bušotine, no nesretnik to više nije shvatio jer se onesvijestio. Gallup je bacio letimičan pogled na radnikovu ruku. Šaka mu je bila zgnječena.

na, a podlaktica smrvljena. Tom rukom očito više neće moći raditi, bilo je prvo što je Gallup pomislio.

— Otpremite ga odavde! — zaurla predradnik. — Hajde, učinite to već jedanput.

Muškarci su podigli svoga druga i poduprli ga. Oprezno su ga odveli do baraka gdje je bila mala prostorija za hitnu pomoć, no Gallup je sumnjao da će čovjek preživjeti — naprosto je izgubio previše krvi.

Zamijetio je jednog tek kada je čovjek na njemu zauzdao konje i pogledao ga ledenoplavim očima. Prepoznavši Kena Larrabeeja, Gallup nehotice zadržati. Gazda moćnoga naftnog carstva opet se pojavio da osobno vidi ide li sve kako valja. I upravo u ovom trenutku, prokletstvo!

— Što je s tim čovjekom? — zapita Larrabee gledajući prema baraci za hitnu pomoć.

— Dogodila se nesreća, gospodine Larrabee! — odgovori Gallup. — Ta je budala gurnula prste u svrdlo za bušenje. Ostao je bez šake i podlaktice. Morao je biti oprezniji — pokušao je iskriviti lice u osmijeh, ali mu to nije uspjelo.

— Teško je dobiti dobre ljude, Gallupe — reče Larrabee. — Drugi put bolje pripazite. Nesretni slučajevi samo još više oneraspoložuju radnike. Nadam se da se u vas mogu pouzdati.

Nije pričekao Gallupov odgovor, nego je samo potjerao konja. Misli su mu već bile zauzete nečim sasvim drugim. Nesretnan slučaj je vrijedan žaljenja, no ipak je najvažnije njegovo naftno carstvo.

Dok se vozio pokraj mnogih tornjeva za bušenje nafte, uživao je osjećajući kako ga promatraju deseci pari očiju. Ken Larrabee je gazda! Kad on to hoće, svi plešu kako on svira!

Na južnom kraju naftnog polja naišao je na Locklina koji je s grupom revolveraša upravo htio krenuti. Kad je Larrabee stigao do njih, konji su već bili osedlani. Locklin je kratko kimnuo svojem gazdi, kucnuvši prstom o svoj šešir široka oboda.

— Kako je? — zapita ga Larrabee.

— Ovdje je sve u redu — odgovori čovjek lica poput mrtvačke lubanje. — Htio sam s momcima odjahati prijeko do Irčeva naftnog polja. Mislim da nije naodmet ako ponekad i tamo pogledamo je li sve kako valja.

Htio je još nešto reći, no iznenada mu zapne riječ u grlu. Oči su mu se raširile od osupnutosti, morao je i nehotice progutati slinu. Larrabee je opazio promjenu na revolveraševu licu i okrenuo se da vidi što ga je tako uplašilo.

Grupa muškaraca dolazila je s juga, a kad su se približili, Larrabee ih je prepoznao. Pa to su bili momci koje sam poslao na O'Malleyjevo naftno polje, kako bi tamo sve ponovo krenulo.

Vidio je spodobе prebačene preko konja kako se zloslutno njišu amo i tamo. Drugi su se pak muškarci posjednjim snagama održavali u sedlu i izgledalo je kao da će se svakoga trenutka srušiti. Jedan je od njih imao krvavi zavoj oko glave, drugi je pak grčevito priti-

snuo ruku na želudac, a ruka mu je bila krvava.

Prvi od jahača zauzdao je konja tik ispred Larrabeeja i Locklina. Lice mu je bilo iskrivljeno od srdžbe i boli što su ga prožimale. Bilo mu je jasno da Larrabee očekuje od njega i ljudi objašnjenje, pa je zamuckujući objasnio:

— O'Malley se vratio, gospodine Larrabee — uzbuđeno protisne kroz zube. — Sve se odigralo iznenada, u hipu. Odjedanput je izbila eksplozija i rastrgala tri moja čovjeka na komadiće. A onda su nas ti kućkini sinovi priklještili s druge strane.

Larrabee nije ništa razumio, ali je slutio užasnu zbilju.

— Irac je doveo sa sobom dva iskusna momka, gazda — nastavi ranjeni revolveraš. — Nekoga visokog momka gustih brkova. Drugi je bio Indijanac. Imao je strelice s dinamičnim patronama na vrhu. Bio je to pakao, gospodine Larrabee. Više od polovice momaka je poginulo, a ostali su teško ranjeni...

— Gdje je O'Malley sada? — zapita Larrabee.

— Ponovo su zauzeli izvor — odgovori čovjek glasno zastevajući od boli. — Brkajlija se zove Bronson. Čuli smo što je rekao. Poručio je da maknete prste s izvora, inače će on i taj Indijanac dignuti sve u zrak, sve vaše izvore nafte, gospodine Larrabee. Dopremili su pun sanduk nitroglicerina.

Larrabee nije dopustio da se vidi kako su ga te riječi pogodile. Taj prokleti Irac! Trebalo ga je već tada ubiti. Sada se zaista vratio i doveo još dva revolveraša. Tako su nastale neprimice,

a one mu sada zaista nisu potrebne.

— Odmah ću odjahati sa svojim ljudima, gospodine Larrabee — predloži Locklin, koji je slušao taj razgovor. — Poubijat ćemo te momke.

— Ne! — grubo ga presiječe Larrabee. — Čini se da s ovim momcima koje je doveo O'Malley valja oprezno postupati. Uvjerit ću se kakvi su to momci, Lockline.

Larrabee je sišao s jednogrebnog konja i dobacio uzde jednome od ljudi koji su ih okruživali.

— Odjahat ću odmah do O'Malleyeva naftnog izvora. Ti, Lockline, i još tri čovjeka jahat ćete sa mnom. Želim samo vidjeti te momke i ništa više.

Locklin je samo nijemo kimnuo. Nije znao kakav je plan Larrabee upravo smislio, no odlučio je izvršavati zapovijedi svoga gazde. Duboko u njemu razbuktala se srdžba što nije uspio slomiti toga tvrdoglavog Irca. Istukao ga je namrtvo, a ipak nije mogao slomiti njegovu volju.

Larrabee je krajičkom oka promatrao kako ranjeni ljudi silaze s konja i teškim koracima odlaze prema baraci u kojoj će im biti pružena prva pomoć. Drugi su jednostavno popadali u blato, jer im je ponestalo snage. A bili su tu i oni koji nisu baš ništa osjećali, jer su bili mrtvi.

— Naprijed! — poviče Larrabee uzjahavši na konja. — Za mnom!

IX

Cayuse je pogledao prema sjeverozapadu. Pogledom je pretražio obzorje. Tamo gdje le-

ži grad Stillwater nalaze se i Larrabeejevi izvori nafte.

Prošla su gotovo tri sata otkad su Bronson i Cayuse protjerali bandite s O'Malleyeve zemlje. Svuda unaokolo vladao je varljivi mir, a Cayuse je osjećao da će se uskoro nešto dogoditi. O'Malley je ispričao Bronsonu i njemu nešto o prilikama u ovom kraju. Jasno, i o Kenu Larrabeeju koji ovdje vodi glavnu riječ. On neće moći olako podnijeti taj gubitak. Prema tomu, nešto će poduzeti i zato je Cayuse stražario na gornjoj platformi tornja.

Vjetar je vijorio njegovom zagasitocrnom kosom dok su Irac i Bronson dolje pospremali. I tada ih je zamijetio. Bilo ih je pet, a dolazili su iz smjera gdje su bili Larrabeejevi naftni izvori. Pojavili su se poput malih točaka na obzoru.

Cayuse je podigao vojnički dalekozor k očima. Mogao je jasnije raspoznati jahače. Na čelu grupe jahao je krupan bradati čovjek. Slijedio ga je momak nalik na živi leš, a preostala su trojica odavala opasan dojam. Cayuse je nekako osjećao da je onaj prvi Larrabee.

Indijanac odloži dalekozor.

– Bronsone! – poviče. – Dobivamo posjet!

Brkati jahač smrti, koji je s O'Malleyem otkotrljao u stranu nekoliko bačava, a eksplozija ih raspršila na sve strane, prekinuo je svoj posao. Pogledao je prema tornju za bušenje nafte gdje je Cayuse mahao i pokazivao prema sjeverozapadu. Jahač smrti je okom pratio njegov kažiprst i onda ugledao jahača.

– Riba je zagrizla, O'Malley – iskrivivši lice reče Ircu. – Ne

bih se iznenadio ako bi došao Larrabee glavom...

Otrčao je prema kolibi što je imala krov od valovitoga lima i u kojoj su se privremeno smjestili. Uzeo je tamo svoju pušku, a Irac sačmaricu. Gore na tornju Cayuse je imao pripremljenu vinčesterku, a ako ona ne bi pomogla, tu su još bili luk i strijele. Odozgo je mogao pogoditi sve što je htio.

Kad se pet jahača približilo, crvenokosi je Irac ljutito pljunuo. Zgrčio je žilave šake oko kundaka sačmarice, a lice mu se nervozno trzalo.

– Onaj bradati je Larrabee, Bronsone – reče jahaču smrti.

– Pokraj njega je Wes Locklin, vođa njegovih revolveraša. Pripazi na njega, prijatelju. Opasniji je od zmiје.

– Pustite ih neka najprije dođu bliže – reče Bronson držeći spremnu pušku.

O'Malley je čekao da Larrabee i njegovi ljudi stignu na puškometa.

– Natjerat ću im prvo malo straha u kosti! – šapnuo je Bronsonu.

Iskrivivši lice, naglo je podigao sačmaricu. Ali mu licem preleti osmijeh zadovoljstva kad je otkočio oba zaponca puške. Zaglušujuća buka ispuni zrak, a obadva naboja sačme zarinuše se u zemlju jedva dva ili tri metra ispred konjskih kopita. Rijetko busenje trave polejtelo je na sve strane, a konji stadoše udarati kopitima o tlo kao da su poludjeli. Larrabee i njegovi ljudi morali su napeti svu snagu da smire uplašene životinje.

– Stanite! – zaurla O'Malley. – Ovo je dovoljno daleko!

Što tražite na mojoj zemlji, Larrabee? – poviče. – Već ste mi je jedanput oduzeli, no drugi put vam to neću dopustiti! – vrlo odlučno je izgovorio.

– Htio bih razgovarati s vama, O'Malley! – vičući je odgovorio Larrabee i dao svojim ljudima znak da odmaknu ruke od revolvera. – Smijem li doći bliže?

O'Malley je pogledao Bronsona, a ovaj je kimnuo.

– Mi ćemo pripaziti na one druge, Seane – reče Bronson. – Saslušaj što ti žele reći. Za ostalo ćemo se već pobrinuti Cayse i ja.

– Dodite, Larrabee! – pozove O'Malley bradatoga čovjeka. – Ali samo bez smicalica, jer ću vas, ako nešto pokušate, mećima izbaciti iz sedla. Ova je puška napunjena sačmom, da znate. Ako vas njome pogodim, ostat će od vas toliko da neće napuniti čak ni čabar za vodu.

Ovo je bilo jasno i čini se da je Larrabee shvatio. Polagano se približavao, a njegovi su ljudi ostali straga. Kad je pokraj ograde zauzdao konja, odmjerio je Bronsona od glave do pete. Ono što je vidio nije mu se nimalo svidalo. Taj je momak izgledao opasan, kao da zaista može izazvati neprilike. Indijanca na tornju za bušenje nije mogao dobro razabrati, ali je ipak vidio da u ruci drži oružje.

– Vi ste, dakle, Bronson – obrati se Larrabee jahaču smrti. – Vi i vaš prijatelj tamo gore imate na savjesti nekoliko mojih ljudi. Ne mogu samo tako preko toga prijeći, znate i sami, čovječe!

Bronson se, podigavši malo pušku, gotovo drsko nasmiješi.

Cijev je, tobože slučajno, bila uperena ravno u Larrabeejev želudac, a gazda naftnog carstva morao je nehotice progutati slinu.

– Sve što ja znam jest to da ovaj izvor pripada mojem prijatelju Seanu O'Malleyu! – odgovori Bronson. – Vaše smo ljude otjerali onako kako su i zaslužili. A vi biste isto tako morali pripaziti, Larrabee. U ovom kraju ima malo previše metaka za momke vašega kova. Moglo bi se lako dogoditi da jedan od njih pogodi i vas.

Larrabee je problijedio. Upravo kad je htio nešto odgovoriti, prasnua je metak s tornja za bušenje. Ispalio ga je Cayuse. Pogodio je jednog od Larrabeejevih ljudi, onoga koji je u trenutku, kad je mislio da ga nitko ne promatra, htio posegnuti za oružjem. Metak ga je pogodio u rame i izbacio iz sedla. Kriknuvši, čovjek je ispustio oružje tako brzo kao da mu je drška spalila prste.

– Morate naučiti svoje ljude da vas slušaju, Larrabee – vikne Bronson. – Moj prijatelj Cayuse ima oči poput sokola, to dobro zapamtite. Jasno?

– Gubite se s moje zemlje, Larrabee! – ljutito poviče Irac, koji više nije mogao gledati što se ovdje događa. Inače ću vas odmah ustrijeliti! Budete li se vi ili netko od vaših ljudi još ikada pojavili u blizini brežuljka, dočekat će vas pakao, jeste li me razumjeli? A sada se gubite odavde, slinavo kopile!

Larrabee je morao progutati slinu. Trenutačno je bio u nepovoljnom položaju, jer su Bronson i njegov prijatelj Indijanac bili paklenski oprezni. Znao je

da ovo nije bio njegov trenutak, no duboko u njemu plamtio je silan bijes što je morao dopustiti da ga ovaj dotepenac Irac i njegova dva prijatelja ovako ponižavaju. To nipošto neće zaboraviti.

— Dobro! — reče Larrabee. — Nestat ćemo. Idućih ćete dana imati potpuni mir. No kunem vam se, O'Malley, da ću se sa svima vama obračunati. Ovdje u pokrajini Stillwatera ja sam gazda i to ćete svi vi još i te kako osjetiti. Vama ću, Bronsone, živome oderati kožu, a ovome indijanskom...

S ledenim izražajem lica, O'Malley otkoči obje cijevi sačmarice. Kažiprst mu je bio na okidaču.

— Još samo jedna riječ, Larrabee, i ja bih mogao izgubiti kontrolu nad sobom! Moj ortak nije umro uzalud i vi ćete jednoga dana dobiti svoju priznaticu, ili se ja ne zvaao Sean O'Malley! I sada vam posljednji put kažem: nestanite odavde!

Larrabee nije više izustio ni slova, nego je samo okrenuo konja. Odjahao je natrag do Locklina i ostalih koji su ga s iščekivanjem motrili. No Larrabee je samo kratko odmahnuo i potjerao konja. On i njegovi ljudi nestali su s O'Malleyeve zemlje, a nekoliko trenutaka potom izgubili su se na obzorju.

— Ovo je bilo gadno, Bronsone! — zastenje Irac i spusti sačmaricu. — Umalo nisam sačmom izbacio toga tipa iz sedla...

— On neće odustati — zamišljeno promrmlja Bronson. — Moramo i te kako paziti, Seane. — Odluka će pasti idućih dana. No sada se najprije pobrinimo

da tvoj izvor proradi kako valja!

X

Wes Locklin je krenuo krupnim koracima prema javnoj kući »mame« Jennie. Ugledavši crvenu svjetiljku iznad ulaza, lice mu se iskrivilo u blagi smješek. Ovdje će naći ono što traži, a Larrabeeju je obećao da će sve učiniti prema njegovoj želji.

Zastao je pred vratima i pokucao, ali je morao malo pričekati prije nego što su se vrata otvorila. Crnac divoskoga stasa odmjerio je posjetioca od glave do pete, a onda je spustio glavu i propustio ga. Znao je da se s Locklinom nije uputno svađati. Onaj tko bi se usprotivio Locklinu, usprotivio bi se i Larrabeeju. Jasno je što bi to značilo.

— Želim razgovarati s »mamom« Jennie! — reče revolveraš.

Crnac nijemo kimne. Pošao je naprijed, a vođa Larrabeejevih revolveraša koračao je za njim. Malo kasnije stajao je Locklin ispred vlasnice javne kuće.

— Konačno si se opet pojavio ovdje, Lockline! — reče Jennie.

Bila je to debela žena koja je već davno prešla pedesetu godinu. Naborano lice prekrivao joj je debeo sloj pudera.

— Koga želiš, Lockline? Annie, Lucy, Chris ili čak Audrey? Ako platiš, možeš slobodno birati.

Meketavo se nasmijala. Onda zaplješe, a minutu zatim podigne se zastor iza nje i pojavi nekoliko njezinih djevojaka. Ono što je Locklin ugledao, svjedočilo mu se. Jedna crvenokosa, dvije smeđokose i jedna djevojka s kosom boje meda i s očima

poput badema. Ova posljednja bila je Audrey i za nju se odlučio. Gurnuo je Jennie novčanicu u njezine debele prste i kimnuo Audrey.

— Hajdemo! — pozvao ju je promuklim glasom. — Želim te odmah, sada...

Djevojka s kosom boje meda nije bila osobito oduševljena što je Locklin izabrao baš nju, no vidjela je novčanicu. A gdje ima jedna takva novčanica, mora ih biti više, a ona je odlučila da nešto od tih dolara zaradi. S obzirom na Locklinov izgled, neće s njim imati mnogo posla.

Djevojka i revolveraš su se popeli stubama. Audrey ga je odvela u svoju sobu. Soba je bila malena, a u njoj su bili samo široki krevet, ormar i komoda. Audrey je zaključala vrata iza sebe i zavodnički obliznula pune usne.

— Ovisi samo o tebi... — reče.
— Dat ću ti dvadeset dolara — odgovori Locklin zureći u njezine bujne grudi što su se nazirale ispod jutarnjeg ogrtača. — Dobro?

— Dobro! — kimnu Audrey.
— Hajde, izvadi ih već jednom! Radim samo ako mi se unaprijed plati.

Locklin izvadi novčanicu i daje je djevojci. Ona je znalački izgledi. Onda skine ogrtač i stavi ga nastranu. Legne razgoličena na široki krevet i pozove ga raširivši ruke. Locklin je promatrao njezine grudi. Grlo mu se osušilo.

Žurno se oslobodivši svojih prnja, začas je bio pokraj djevojke na krevetu. Grubo je pritisnuo svoje usne na njezine. Nije bio nimalo nježan. Sve je obavio grubo i brzo. Već trenutak po-

tom iscrpljeno se svalio u stranu, a onda skočio i odjenao se.

— Želiš li zaraditi i više? — zapitao ju je onako usput dok je zakopčavao košulju. — Znam jednu mogućnost koja bi ti mogla donijeti tri tisuće dolara.

Nije nastavio, nego je napeto čekao djevojčin odgovor. Vidio je, na trenutak, kako su Audreyne oči zablistale. Njegov ju je prijedlog, dakle, zanimao. A koga i ne bi kad je riječ o takvoj svoti?

— Što misliš time reći? — zapitala ga je i dalje ležeći. — Treba li da učinim nešto izopačeno? Što hoćeš od mene, reci?

Promatrala je mršavoga Locklina koji joj je nudio svotu o kakvoj se dosad nije usudila ni sanjati. Evo mogućnosti da napokon ode iz ovoga grada gdje je neprekidno muči i guši težak vonj nafte.

— Govori, čovječe! — obratila se Locklinu. — Za tri tisuće dolara legla bih čak s đavolom u krevet.

XI

Iz daljine se čula pucnjava.

Bronson je odmah zauzdao konja. Bradati jahač smrti nesvjesno je posegao prema navlaci u kojoj je bila zataknuta puška. Napeto se zagledao onamo odakle su se čuli pucnjevi.

Tada ponovo začuje suho štektanje vinčesterke i jedan ili dva kolta. Bronson je svejednako zurio u tom smjeru i trenutak kasnije ugledao jahača koji se brzo jašući, pojavio iz šume. Činilo se kao da se momku silno žurilo, jer je jahao duboko zgrbljen u sedlu, kao da se htio smanjiti što je više mogao.

Prošlo je samo nekoliko sekundi i već su se iz grmlja po-

javili i progonitelji. Bila su to tri jahača koji su očito bili za petama onom prvom. Opalili su za njim tri metka, ali ga nisu pogodili.

Bronson izvuče dalekozor iz džepa i prinese ga očima.

— Djevojka! — iznenađeno promrmlja razaznavši da je jahač koga progone djevojka.

Na djevočinim se leđima njihao na tankoj vrpici šešir, tako da je Bronson mogao razabrati i njezinu dugu kosu. Tko zna što su ovi jahači htjeli od djevojke. A Bronson nije bio čovjek koji bi mirno gledao kako tipovi poput ovih žele naškoditi jednoj ženi.

Prije nego što je dospio izvući pušku iz navlake, dolje u udolini ponovo su zatreštali meci. Jedan je pogodio djevočinu konja. Životinja je iznenada posrnula prednjim nogama. Trenutak nakon toga djevojka je bila u visokom luku izbačena iz sedla i teško je udarila o tlo.

U tom je trenutku Bronson već izvukao pušku iz navlake, namjestio je naciljao i opalio. Zašištao je metak, i to iz smjera odakle ga banditi nisu očekivali. Pogodio je jednoga od progonitelja, metak ga je podigao iz sedla i momak je strahovito zaurlikao.

Sada su i protivnici ugledali Bronsona i odmah otvorili vatru. Meci su zviždali tik kraj njega, no promašivali su. Bronson je pak i drugi put pogodio. Ustrijelio je konja ispod jednog bandita i momak je sletio s njega.

Treći se progonitelj uplašio. Shvatio je da nije dorastao ovom čovjeku. Naglo je okrenuo konja. Njegov drug, koji je

ostao bez konja, pridigao se i skočio u sedlo iza svoga prijatelja. Tako su obojica pobjegli najbrže što su mogli. Iza njih je ostao samo jedan mrtvac.

Bronson je ponovo napunio pušku i pričekao dok nije bio siguran da su progonitelji zaista nestali. Spremio je pušku u navlaku, a potom izvukao iz džepa na bisagama malo ogledalo. Odlučio je da prije nego što odjaše dolje u uvalu pošalje vijest Cayuseu.

Ovdje na brežuljku imao je dobar pregled na ravnicu ispred i iza sebe. Na drugoj strani male doline ležao je O'Malleyev izvor nafte, a gore na platformi tornja za bušenje stajao je Cayuse. Bronson je, držeći ogledalo okrenuto prema suncu, hvatao je njegove zrake. Ogleдалo je svjetlucalo i Bronson se nadao da će Cayuse vidjeti zrake. Posebnim ugovorenim znakovima predao je Cayuseu poruku o tome što se dogodilo i onda je polako odjahao u dolinu.

Djevojka je još nepomično ležala nekoliko metara od ustrijeljenoga konja. Bronson se nadao da pri padu nije slomila kičmu, jer se sve dogodilo vrlo iznenada. Nije se ni sada, kao ni prije, micala. Jedino kad se spustio iz sedla, čuo je tiho stenjanje.

Bronson je požurio k njoj i nagnuo se nad njom. Djevojka je bila visoka i vitka.

Onda otvori oči. Pogled joj je bio zbunjeno uperen u Bronsona. Kao da je smatrala da su je progonitelji stigli, pa su joj se usne oblikovale u krik.

— Ostanite samo mirni, djevojko! — nastojao je Bronson.

smiriti strah što se odražavao u njenom pogledu. — Sve je prošlo. Progonitelji su iščezli odavde...

Djevojka ga je konačno shvatila. Zahvalno je uprla pogled u Bronsona, a preko usana joj je preletio lagani smiješak.

— Mnogo vam hvala, gospodine — prošaputala je glasom od kojega je Bronsonu srce brže kucalo. — Već sam mislila da će me oni nitkovi uloviti. Nasreću, vi ste stigli...

Pokušala je ustati, no još je bila za to preslaba.

Upravo kad je Bronson htio nešto odgovoriti, začuo je iza sebe zvuk koji je vrlo dobro poznavao — kvrcaj okidača. Jahač smrti se skamenio, a djevojka je odmah otpuzala u stranu. Lice joj je bilo bezizražajno. Zahvalan pogled spasitelju bio je zaboravljen.

— Samo jedna kriva kretnja, čovječe, i pretvorit ćeš se u sito! — poviče jedan glas iza Bronsona, a drugi se glas meketavo nasmije.

Bronson polagano okrene glavu i ugleda momka s glavom poput mrtvačke lubanje. Odmah mu je bilo jasno da je to bio Locklin, koji je prije dva dana bio s Larrabeejeom pokraj O'Malleyeva naftnog izvora. Uz to je vidio kako je iz šumarka jahalo prema njima još nekoliko momaka. Da, ovi su jahači bili već cijelo vrijeme ovdje i samo su, očito, čekali povoljan trenutak. Hladnokrvno su promatrali kako je Bronson jednog od njihovih drugova metkom skinuo sa sedla.

Bronson je pogledao djevojku. Ona je stajala nekoliko koraka dalje, kako ne bi bila na

dohvatu metka. Nije mu gledala u oči. Prokleta kurva! Baš joj je morao nasjesti!

— Otkopčaj opasač, Bronsone! — poviče Locklin i uperi kundak vinčesterke u Bronsonov želudac. — Ali lijepo, oprezno, inače ću ti stjerati metak u trbuh. Napunio sam pušku dumdum mecima, razumiješ li?

Bronson je vrlo dobro razumio. Usprkos prijetnji, on bi se upustio u borbu s Locklinom i njegovim drugom, ali ovih sedam bandita što su im se još pridružili bilo je i za njega ipak previše.

— Odvedi djevojku odavde, Hank, i daj joj njezin novac! — zapovjedio je Locklin jednome od svojih ljudi.

Napeto je čekao dok je revolveraš podigao djevojku k sebi u sedlo i tada s njome odjahao. Bronson je istovremeno otkopčao svoj opasač, i to samo jednom rukom. Drugu je držao daleko ispruženu da ga ne bi ustrijelili. Razmišljao je o tome kako će Caynse videći da se on nije vratio, shvatiti što se događa.

— Sada imamo jednoga od tih revolveraša — poviče Locklin tako glasno da je cijela grupa mogla čuti. — Ovdje među momcima ima ih nekoliko koji te uopće ne mogu podnijeti, Bronsone! Naprimjer, Billy. Prije nekoliko dana ustrijelio si mu brata na O'Malleyevu naftnom izvoru, a on ti to vrlo mnogo zamjera. Je li tako, Billy?

Momak upalih obraza, kojemu su bile upućene te riječi, kimnuo je.

— Ne mogu dočekati trenutak — reče — da se temeljito pobrinem za njega, Wes!

U očima mu je bješnjela srdžba na Bronsona. Ukočenim je kretnjama izvadilo iz bisaga dugi laso i odmotao ga.

Bronson je slutio što će se dogoditi i još jedanput prokune samoga sebe zbog toga što je uletio u klopku. Ali sve se činilo tako uvjerljivim: ustrijeljeni konj i djevojka koja se srušila iz sedla. Uz to i činjenica da je Locklin hladnokrvno stavio na kocku život jednoga svog čovjeka. To što je taj čovjek sada mrtav, uopće ga nije zanimalo.

Billy je zavitlao lasom iznad glave i onda ga odbacio od sebe. Bronson je nehotice podigao ruke kako bi izmakao omči, no ona je ipak pala na njega i ovila mu se oko tijela. Billy jače privuče laso i Bronsonove se ruke nađu čvrsto pritisnute uz tijelo.

— Gospodin Larrabee je rekao da te moramo dovesti u Stillwater — nastavio je Locklin pakosnim glasom. — No nije rekao kako to moramo učiniti i zbog toga te sada prepuštam Billyju. Naprijed, Billy!

Brat ustrijeljenoga revolveraša promuklo je kriknuo i podbo konja. Konj je potrčao, a Bronson je naglom kretnjom bio silovito trgnut naprijed. Nije mu preostalo drugo nego da potrči kako se ne bi srušio. Billy se u sedlu okrenuo i podrugljivo nasmejao. Tada uhvati uzde i stade njima udarati životinju.

Kad je konj iz kasa prešao u galop, Bronson je posrnuo i pao. No to nije Billyja navelo da zaustavi konja. Bronsonovo se tijelo vuklo po zemlji i on je morao stisnuti zube da ne bi glasnou jauknuo.

Vukli su ga prema Stilwateru. Bronson se potrbuške kotrljao

preko žbunova oštre prerijske trave, šiljastoga trnja i kame-nja, tako da se njegovo odijelo uskoro pretvorilo u prnje. Gola koža počela mu je krvariti. Bronson se okretao na užetu amo i tamo, no nije mogao sebi nikako pomoći.

Bilo mu je vrlo teško. Momci koji su bili na Larrabeejevoj platnoj listi vrlo su grubo s njime postupali. Nije ih zanimalo što se Bronsonovo tijelo trzalo u krvi i bolovima, a sada se ni jahač smrti nije mogao svladati da mu iz usta ne prodre krik kad je trbuhom udario o oštri kamen. Istodobno se u njemu podigla gorka žuč i usta su mu se napunila bljutavom slatkastom tekućinom.

Okolo njega se dizala prašina. Vidio je druge jahače oko sebe samo kao nestvarne sjene. Jedino stvarni bili su bolovi koji su mu prožimali tijelo. Iznenada je tik ispred njegove glave iskr-snuo žučkasti kamen. Bronson nije više imao snage da naglo okrene glavu u stranu. Udario je glavom o kamen i u tom je trenutku izgubio svijest. A divlja se trka usprkos tome nastavljala.

XII

Cayuse je zamijetio svjetluca-ve signale s drugoga brežuljka malo prije nego što je u daljini zamro slabi odjek metaka. Njegov mu je ortak Bronson predavao vijest, a Indijanac je napredovao oči kako bi sve razumio.

— Što se događa, Cayuse? — povikao je Irac odozdo. — Pa to je bila pucnjava, zar ne?

— Bronson ima neprimike s neka tri tipa! — odgovori Cayuse kako bi smirio O'Malleya. —

Momci progone neku djevojku, no on se već pobrinuo za njih. Taj će momak uskoro dovesti djevojku ovamo na tvoj izvor, vidjet ćeš. Nadam se da nećeš pod svoje stare dane postati preosjetljiv.

Irac je samo nešto promrm-ljao u bradu i odmahnuo rukom. Baš kao i Cayuse, zurio je prema drugoj strani ravnice, gdje se Bronson svakoga trenutka morao pojaviti. No ako je Cayuse točno protumačio signale, onda je tamo bila gužva. A tu gužvu Irac nije mogao sebi objasniti. Nakon svega što se već dogodilo postao je vrlo sumnjičav.

Cayuse je stajao na platformi tornja za bušenje. Pogled mu je bio uprt na brežuljak, a kako se Bronson još nije pojavljivao, postajao je sve uznemireniji. Taj davolski momak ostavljao je sebi vjerovano malo vremena kako bi djevojku osovio na noge. Dobro je poznao svog ortaka i znao je da Bronson sebi rado uzima nešto više vremena za takve stvari. A prije svega ako je djevojka lijepa.

No vrijeme je prolazilo, polagano, beskrajno polagano, a još se uvijek nije mogao razaznati nikakav znak od bradatoga jahača smrti. A morao je već odavno biti na vidiku. Cayuse je zabrinuto razmišljao što bi sve to, zapravo, trebalo da znači.

Tada se ugledao dva jahača koji su se pojavili na brežuljku. Prvo je pomislio da je to Bronson s djevojkom, no kad su jahači zauzdali konje i poput kipova, čekajući, ostali na istom mjestu, Cayuse je uzeo dalekozor i pogledao kroz njega.

— Do vraga! — uzbuđeno po-

više prepoznavši dva Larrabeejeva čovjeka, od kojih im je jedan još i drsko mahao.

— Je li to Bronson? — zapita Irac odozdo, osjećajući da nešto nije u redu. — Hajde, reci već jedanput, Cayuse!

Cayuse odmakne dalekozor. Lice mu je održavalo mješavinu bijesa i zabrinutosti.

— Dva Larrabeejeva revolveraša! — dovikne O'Malleyu. — Stoje tamo i jednostavno čekaju, do vraga!

— Nećeš valja reći da...

O'Malleyu je ponestalo glasa. Problijedio je i još čvršće stegnuo dršku sačmarice.

— Bronson! — promumlja.

— Točno, O'Malley — reče Cayuse, a glas mu je sada bio malo tiši. — Ulovili su ga ti razbojnici. Ne znam kako, a čak ne znam ni to je li još uopće živ. Kažem ti samo jedno, Irče: sada će nam biti vrlo teško; vjeruj mi...

Cayuse je grozničavao razmišljao. Što je s Bronsonom? Je li još živ?

XIII

Kad se Bronson malo-pomalo osvijestio, njegovo je tijelo bilo zaronjeno u more bolova. Najradije bi jaukao, tako se loše osjećao. Očajnički je pokušavao otvoriti oči, no ispred sebe je vidio samo drhtave crvene velove što su se pomicali gore i dolje.

— Budi se! — začuo je u pozadini promukli glas.

Nekoliko trenutaka poslije toga prolio se na njega val hladne vode od koje se u hipu potpuno razbudio. Otvoreni usta hvatao je zrak i odjedanput naglo otvorio oči. Htio je pomaknuti ruke, no ustanovio je da ne može. Bio je obješen za svezane

ruke o uže koje mu je dopuštalo samo to da stoji na vršcima nožnih prstiju. Oko njega je vladala polutama koju je donekle osvjetljavala samo baklja što je bacala čudne sjene na vlažne zidove. Vjerojatno su ga zatvorili u neki podrum.

— Prolijte na njega još vode da shvati što se događa! — poviše neki drugi glas.

Na Bronsonovo lice pljusne još jedan mlaz vode. Ledena voda smoči mu svu odjeću i on zbog hladnoće zadrhti. Tada ugleda ljudske spodobe. Onaj u sredini bio je Larrabee. Podrugljivo i oholo se smiješeći, ustobočio se ispred Bronsona i promatrao ga kao govedo koje treba da bude odvedeno u klaonicu. Pokraj njega je stajao Locklin, njegova desna ruka. Druga dva momka Bronson nije poznavao.

— Dakle, Bronsone! — podrugljivo poviše Larrabee. —

Ipak nije sve prošlo onako kako ste ti i ono indijansko kopile zamisljali! — nasmije se Larrabee. — Sada te imamo! Sljedeći su na redu O'Malley i indijansko kopile.

— Kučkin sine! — opsuje Bronson.

Zapljusnuo ga je val bijesa zbog vlastite bespomoćnosti. U njemu se podigla sva žuč. Osjećao je gorak okus u ustima.

— Bolje bi bilo da se ne pravi tako važan! — sasvim mirno odgovori Larrabee, zadovoljno trljajući ruke. — Ti si na redu sutra ujutro. Dat ću te izbičevati i tada zaklati kao svinju. Bit ćeš zakopan poput psa! Ti i tvoj prijatelj zadali ste mi neprilike i sada ćete to ispaštati...

— Nisi svemoćan, Larrabee!

— odgovori Bronson kojemu je bilo svejedno hoće li ga on opet udariti. — Kažem ti samo jedno: ako me namjeravaš ubiti, učini to uskoro, jer ako se opet nađem na slobodi, uništit ću te. Izgubit ćeš sve izvore i na kraju život. Ne zaboravi to!

Larrabee odmahne rukom.

— Ti si lud, Brónsone. No samo nastavi kleti ako ti se to sviđa. Sutra ujutro bit ćeš mrtav!

Okrene se i dašćući izide iz nadsvodenog podruma. Ostali su krenuli za njim, a kad su se teška podrumska vrata iza njih zatvorila, Bronson je ostao sam. Razmišljao je o Cayuseu i O'Malleyu. Oni su sigurno slutili što se dogodilo. Jednostavno mora uteći odavde, bez obzira na to uz koju cijenu. I tada će obračunati s ovim razbojnicima.

XIV

Neki unutarnji glas govorio je Cayuseu da Bronson nije mrtav. A tako dugo dok je njegov prijatelj još živ, ima i nade. Indijanac je poznavao svoga prijatelja, znao i da se on nalazio i u težim neprilikama, no usprkos tome uvijek je nalazio neki izlaz. Zbog toga se Cayuse i sada nadao i poduzeo odgovarajuće pripreme.

— Nemoj samo stajati ovdje, nego mi pomози, O'Malley! — obratio se Ircu koji je upravo pregledavao i čistio sve oružje koje su imali. — Čišćenjem oružja možeš se baviti i kasnije. Pođi sada sa mnom.

O'Malley nije znao što Cayuse hoće, ali je ipak prekinuo posao. Cayuse je krenuo uz kolibu s krovom od valovitog lima prema mnogim bačvama što su tamo bile nagomilane. Sve su bile

do vrha pune nafte, jer je O'Malley ponovo prihvatio izazov i odonda ih napunio velikom količinom crnoga zlata.

— Možeš zaista biti sretan, O'Malley, što imaš tako dobar izvor — započne Cayuse upirući prstom u bačve. — Ove će bačve, kad nas sutra napadnu Larrabee i njegovi ljudi, biti presudno oružje.

— Što, do đavola, namjeravaš, čovječe?

— Nešto sasvim jednostavno

— objasni Cayuse iskrivivši lice.

— Kad ta kopilad sutra dođe, žive ćemo ih ispeći, razumiješ li?

— O'Malley je počeo shvaćati. Cayuse je namjeravao, kad dođu revolveraši, pustiti naftu iz bačava, a onda je zapaliti. Opkoliti ih vatrom i onda postrijeljati. Shvativši Indijančeve riječi, O'Malley je malo problijedio. Indijanac i Bronson su zaista hrabri momci, a sada je riječ o njihovim životima. U takvu je slučaju nevažno kakvo se oružje izabere. Najvažnije da ostanu živi.

— Kako ćeš je zapaliti — zapita Irac.

— Kad ti tipovi dođu, pustit ćemo bačve neka se jednostavno otkotrljaju niz obronak. A onda ćemo iza njih baciti nitroglicerina. Ne misliš li, O'Malley, da će to biti lijepa vatra? Vjeruj mi, oni će imati zbog toga krvave glave.

Irac nije ništa više rekao. I on je htio isto tako odlučno i svim sredstvima braniti svoj izvor. Nije se mogao nadati da će mu pomoći zakon, jer je šerif Stillwatera bio na Larrabeejevoj strani i ne bi za njega, O'Malleyja, ni prstom maknuo. A svi

ostali stanovnici gradića bili su prema Irčevoj sudbini ravnodušni. Svi oni — bez iznimke — plešu onako kako Larrabee svi-
ra.

On je sada jedini koji se usprotivio tom nasilju. Gardner je zbog toga umro, no on će nastaviti borbu, jer se u to zakleo i sada je bio sretan što su Bronson i Cayuse bili na njegovoj strani. Istina, trenutačno se činilo da je Bronson isključen, ali je Irac vjerovao da ga oni neće tako brzo pobijediti. Uostalom, sjećao se kakav je Bronson bio u ratu. Ako je još živ, on će bilo kada ponovo doći. I to onda kad ga budu najviše trebali.

XV

Ispred podrumskih vrata odjeknuli su koraci i za nekoliko su se trenutaka otvorila škriputava vrata. Bronson je podigao glavu i ugledao iskrivljeno lice čovjeka kojemu je ubio brata. Billy se smijeo, no taj smijehak nije stigao do njegovih očiju.

Polagano je zatvorio vrata iza sebe i s mržnjom pogledao Bronsona.

— Sada si na redu ti, kučkin sine... — prošaputao je glasom punim mržnje. — Ovestit ću svoga brata Joea!

Polagano je prilazio Bronsonu čije su ruke još uvijek bile svezane. Svom je težinom visio na užetu. Jahač smrti je znao da će ga ovaj momak, ako se nešto neočekivano ne dogodi, hladnokrvno ubiti. Zato je i on za tih nekoliko trenutaka skovao plan. Sasvim je hladnokrvno razmišljao u gotovo bezizlaznom položaju, a baš to je bilo svojstveno Bronsonu.

Billy je zamahnuo i šakom udario Bronsona u lice. Usne su mu se raspuknule, tanki mlaz krvi potekao mu je niz vrat.

Istog časa Billy je potegao iza pojasa veliki nož. Bronson za ti-sućinku sekunde privuče noge, no tada, vidjevši da mu Billy re-že uže kojim su ga povukli uvis, malo pričekava. Glumeći potpunu iscrpljenost, Bronson padne na pod poput vreće. Lupnuvši o vlažan kameni pod, tiho zaste-nje.

Billy se prigušeno nasmije.

— Ostali su već otišli, čovječe — reče. — U zoru će napasti O'Malleyev izvor. Ne moraš se zabrinjavati. Tvoji će ti prijatelji moći vrlo rano čistiti čizme u paklu.

No tada je Bronson stupio u akciju. Iznenada je nogama, ko-je mu nisu bile vezane, što mu je sada dobro došlo, nasrnuo na Billyja. Billy, koji uopće nije očekivao taj napad, bio je, pot-puno iznenađen. Bronsonove su ga čizme tresnule u želudac, revolveraš je klonuo i zateturao nekoliko koraka unatrag. Za-stenjavao je, ali se nanovo sabrao.

Bronson je to iskoristio te se hitro osovio na noge. Svezanim je rukama dočekivao protivni-ka koji je u desnoj ruci držao nož. Billyjeve su oči održavale iznenađenje i bijes.

— Razrezat ću ti trbuh, ku-ćkin sine! — uzbuđeno je mrmljao. — Ni ovo ti sada neće više pomoći. Dokrajčit ću te, ga-de.

Ali još prije nego što je zamr-la posljednja Billyjeva riječ, ja-hač smrti već je skočio. Bodež je sunuo naprijed i sigurno bi se zarinuo u Bronsonovo grlo da nije naglo glavom trgnuo u

stranu. Istovremeno je strelovi-to podigao svezane ruke i za-dao Billyju snažan udarac u po-tiljak.

Rovellveraš je posrnuo napri-jed. No prije nego što je Bron-son uspio navaliti, nanovo se sabrao. Držeći bodež u ruci, kretao se u krugu oko svoga protivnika, čekajući pravi tren-utak da može dobro iskoristiti bodež.

— Hajde, samo dodi — izazi-vao ga je Bronson. — Mislim da si mi htio rasporiti trbuh, žuto-prugasti štakore.

Billyju je već smrt njegova brata zadala težak udarac. A sada, kad ga je Bronson još i ru-ganjem razdražio, potpuno je izgubio razum. Bijesno kriknuv-ši, pojurio je na Bronsona kako bi ga napokon ubio. Sudar je bio tako žestok da su obojica pali na pod.

Billy je ležao iznad jahača smrti i pritiskao nož na Bronso-nov vrat. No Bronson se branio. Usprkos tome što su mu ruke bile svezane, dovoljno je priti-skivao Billyja, tako da ga je sprečavao da ga ne ubode.

Obojica su teško disali. Oboji-ca su znali da samo jedan od njih može ostati živ. Na trenu-tak se činilo da će Billy pobije-diti, no onda se situacija izne-nada promijenila. Bronson je privukao noge i snažno udario Billyja u trbuh. I otkotrljavši se u stranu upravo kad je Billy za-teturao unatrag, hitro je ustao.

Još prije nego što je revolve-raš dospio nešto učiniti, Bron-son ga je desnom nogom tre-snuo posred lica. Billy je krik-nuo. Nož mu je skliznuo iz ruke, a Bronson je navalio na mom-

ka. Zamahnuo je objema rukama i svezanim šakama udario ga u bradu. Billy je odletio unatrag zakolutavši očima. Uz to je glavom udario o zid podruma i to ga je dokrajčilo. Srušio se onesviješten na pod.

Pogledavši pobijedenog protivnika, Bronson je s olakšanjem odmahnuo. Ovo je moglo proći i lošije. No sudbina mu je pomogla da se opet izvuče iz neprilike. Jahač smrti je znao da mu je sreća bila naklonjena i stoga je odlučio da je iskoristi.

Nož što ga je Billy ispustio ležao je u drugom kutu. Bronson se sagnuo i podigao ga vezanim rukama. Oprezno je pokušao njime razrezati užu. Trebalo mu je nekoliko minuta, no ipak je uspio. Škripeći, užu je prsnulo.

Bronson protrlja ručne zglobove.

Zataknuvši nož za pojas, posveti se onesviještenom Billyju. Razderao mu je košulju na komade i začepio njima usta; naime, momak se nipošto nije smio prerano probuditi, jer bi ga u tom slučaju uhvatili. Zatim je uzeo Billyjev kolt, pa uvjerivši se još jednom da je momak u nesvijesti, krene prema podrumskim vratima.

Provirivši kroz vrata, koja je samo malo odškrinuo, Bronson nije vani nikoga vidio. Dakle, nitko nije čuo borbu između njega i Billyja. Oprezno se odšuljao dalje s Billyjevim koltom u desnici. Nalazio se na dnu malih stuba. Bio je to jedini put, druge mogućnosti nije imao. Ako je htio otići odavde, morao je krenuti gore, bez obzira na to vrebaju li i tamo neprijatelji.

Budući da su stube bile vlaž-

ne, Bronson je morao paziti da se ne posklizne. Uskoro se našao gore. Tiho je otvorio druga vrata i našao se na pragu prekrasne unutrašnjosti velike kuće. Ovo je zasigurno Larrabeejeva kuća, pomisli.

Jahač smrti je žurnim koracima pohitao prema vratima za koja je smatrao da vode u slobodu. Sada mu je dobro došlo to što su Larrabee i njegovi ljudi odlučili napasti O'Malleyev naftni izvor. Šef naftnoga carstva i njegovi ljudi nisu bili kod kuće. Osim Billyja ovdje nije bilo više nikoga, a on je duboko i čvrsto spavao.

Bronson je otvorio stražnja vrata i tako dospio na slobodu. Staja u kojoj su bili konji bila je udaljena samo nekoliko metara. Srećom, noć se već odavno spustila nad Stillwaterom. Zbog toga je Bronsonu bilo lakše. Nitko ga neće tako lako prepoznati.

Dugim je koracima žurio prema staji za iznajmljivanje konja. Imao je sreću. Nikoga nije sreo i tako je dospio u mračnu staju. Trebalo mu je neko vrijeme da mu se oči naviknu na polutamu, no onda je odmah prepoznao svoga konja. Stajao je u najstražnjem odjeljku, a sedlo i navlaka s njegovom puškom bili su tik pokraj konja.

Bronson je odmah osedlao konja i posegnuo za svojom puškom. Larrabeejevi ljudi još će se kajati što su njegovu pušku ostavili ovdje. Ovo je bila još jedna dodatna povoljna činjenica koju, jasno, nije očekivao.

Upravo kad se htio popeti u sedlo začuo je kod ulaza nečije korake. Zgrabio je pušku i upeorio je na ulaz. U trenutku kad

su se vrata otvorila, potjerao je konja. Životinja je odmah krenula. Čovjek koji je otvorio vrata staje iznenada je ugledao golemu sjenu koja je hitala prema njemu i uplašeno odskočio u stranu.

Ovo je bio pravi trenutak za Bronsona. Zamahnuo je desnom nogom i pogodio neznanca u vrat. Čovjek je zateturao naznak i pao na tlo. Bronson je već bio vani. Oslobodio je konju uzde i životinja je znala da od nje nešto zahtijeva. Konj je pojurio svom snagom.

Bronson je jahao silovitom brzinom. Stillwater, gradić od kojega nije mogao očekivati nikakvu pomoć, ostao je iza njega. Kao i obično, ovisio je samo o sebi samome. Cayuse i on već su na to navikli. Njihov je posao zahtijevao od njih da se sami probijaju, a to im je dosad uvijek polazilo za rukom. Pomislivši na iznenađena lica Larrabeeja i njegovih ljudi, nehotice je iskrivio lice. Oni su ga već otpisali, a to im je bila najveća pogreška. Jahač smrti nikada ne odustaje, čak ni u bezizlaznom položaju. Nikad se ne predaje.

Bronson je, ovako razmišljajući, jahao prema O'Malleyu i Cayuseu. Na obzoru se već pojavljivao prvi odsjaj jutra. Jahač smrti se nadao da neće stići prekasno.

XVI

Iznad male doline lebdjeli su zastori magle i sve obavijali mliječnim velom. Iza brežuljaka blistalo je jutarnje rumenilo.

Cayuse je s napetim izrazom lica čučao blizu tornja za bušenje i pogledom pretraživao

okolice. Spokojan, gotovo varljivo mir okruživao je njega i O'Malleya. Bilo je gotovo odviše mirno, a to nije bio dobar znak.

Indijanac je gurnuo Irca koji je spavao i ovaj je istoga trena bio sasvim budan. Te su se noći uzajamno smjenjivali, no dosad se baš ništa nije dogodilo.

— Sviće — reče Cayuse. — Oni će doći...

O'Malley je iznenađeno pogledao Cayusea. Činilo se da je Indijanac bio čvrsto uvjeren da će Larrabeejevi ljudi idućih sati napasti. Irac nije znao odakle potječe ovo uvjerenje, no osjećao je da Cayuse ima gotovo nepogrešiv nagon koji mu na vrijeme najavljuje prijetuću opasnost.

— Razmišljaš li o Bronsonu? — zapita O'Malley pregledavajući svoju sačmaricu. — Zašto je, do vraga, nasjeo?

— I Bronson je samo čovjek — odgovori Cayuse. — Htio je pomoći djevojci. Nije mogao znati da je to bila klopka. No nemoj sebi previše razbijati glavu, O'Malley. Poznam Bronsona i znam da on neće tako lako podleći.

— Misliš li da...

O'Malley nije dalje pitao, no Cayuse je bez riječi kimnuo.

— On će doći, Irče. Važno je samo da mi dotle držimo položaj, a to nam ne bi smjelo biti preteško. Imamo, napokon, nitroglicerina.

— Baš je to prava gadost — promrmlja O'Malley. — Larrabee živi poput bubrega u loju i još mu nije dovoljno. Taj se prokleti Stillwater sastoji samo od prostitutki, kockara i revolveraša. A njima je sasvim svejedno

što će biti s nama. Nitko ne bi za mene maknuo ni malim prstom, a Larrabee postaje sve moćniji. Ne razumijem kako to nitko od njih ne shvaća i svi žele samo ostati u miru.

— Ljudi su čudni, O'Malley. Potreban im je ovan predvodnik da bi znali što treba da rade. I tako dugo dok zakon zadržava oba oka, nitko od njih i ne razmišlja o tome kakvu prijavu igru igra Larrabee...

— U pravi su, Cayuse. Ja se samo nadam da ćemo sve ovo preživjeti. Netko ipak mora doznati za ovu prijavu igru. Tulsa je, uostalom, samo dan jahanja daleko odavde. Okružni je šerif već odavno morao posredovati.

— Ni ti nisi onda otišao k njemu — odgovorio je Cayuse. — Zatražio si pomoć od Bronsona, a ne od njega. Šerif ti, naime, ne bi povjerovao. Tako ti je to!

O'Malley je šutio. Znao je da je Cayuse u pravu. Oni koji imaju novaca uvijek imaju više moći. No odbacio je te neugodne i žalosne misli i potpuno se usredotočio na ravnicu čiji se magleni zastor polagano micao. Negdje u daljini zarzao je konj.

— Oni su ovdje — prošaputa Irac i zgrabi kundak svoje sačmarice.

Cayuse je kimnuo.

— Budi spreman, prijatelju — reče Indijanac. — Uskoro će zrak prilično mirisati na olovo!

XVII

Larrabee je nehotice podigao ovratnik dugog ogrtača. U ovim satima između noći i zore hladnoća je bila vrlo oštra i krupni je čovjek zbog nje drhtao. Tiho je kleo.

— Dokle su stigli naši ljudi,

Lockline? — zapitao je revolveraša kojemu je lice bilo nalik na mrtvačku lubanju.

Locklin, koji je stajao uz njega, protrljao je ukočene prste. Tada je desnom rukom pokazao ljude koji su stajali nekoliko koraka po strani pokraj svojih konja.

— Dosad je sve teklo prema planu, gospodine Larrabee — reče. — Jones i njegovi ljudi dojahat će sa zapada, a Hank će navaliti na te kućkine sinove s leđa. Pet ljudi moralo bi za to biti dovoljno. Najvažnije je da ne shvate da dolazimo sa dviju strana.

— Moramo ih zaskočiti! — uzbuđeno će Larrabee. — Htio bih da to brzo obavimo, Lockline, jasno?

— Postrijeljat ćemo ih kao zečeve — odgovori vođa grupe revolveraša. — Možete biti sigurni, gospodine Larrabee, da taj izvor nafte neće više dugo pripadati Ircu.

Larrabee nije na to ništa više rekao. Pogledao je prema tornju za bušenje nafte koji se isticao na svjetlu sunca što je izlazilo. Zašto je, zapravo, O'Malley imao takvu nečuvenu sreću s izvorom nafte? Bušio je na mjestu za koje nitko nije ni pretpostavljao da bi moglo kriti naftu. Izvor se nalazio nekoliko kilometara dalje od velikih naftnih polja i Larrabee se, jasno, bojao da bi ovdje moglo biti još mnogo više nafte nego što se dosad znalo. Zbog toga je morao što je moguće prije prisvojiti i taj izvor. Nije mu uopće stalo do toga hoće li pri tome stradati ljudski život.

Neki je konj zarzao.

— Na konje! — dovikne Lar-

rabee svojim ljudima. — Odjašite i obračunajte s njima, ali temeljito!

Cayuse ih je zamijetio kako iskrsavaju iz magle. Ocrtavali su se poput nejasnih sjena, ali već nekoliko trenutaka kasnije mogao je razaznati jahače. Bilo ih je mnogo. Larrabee je očito podigao na noge svu svoju borbenu silu i sada su namjeravali navaliti na brežuljak.

— Uzmi vinčesterku, O'Malley — obrati se Cayuse Ircu. — Sačmaricom ćeš se moći pobri- nuti za njih kad budu dovoljno blizu.

Okrenuo se i otpuzao do bačava, a O'Malley je već otvorio vrata. Irac je dobro ciljao. Prvim je metkom izbacio jednoga od revolveraša iz sedla. Metak je pogodio razbojnika visoko u prsa. Čovjek je vrisnuo i kao divovskom rukom bačen na tlo. Tamo je ostao nepomično ležati, dok se na njegovoj košulji sve više širila krvava mrlja.

Tada su zapucali i Larrabee-jevi ljudi i Cayuse i O'Malley vrlo brzo su otkrili odakle dolazi vatra. Osuli su paljbu u određeni cilj. O'Malley je morao nehotice uvući glavu, jer su olovni stršljani opasno zujali pokraj njega.

Cayuse je u međuvremenu stigao do bačava koje su bile smještene na najvišoj točki brežuljka. Bile su povezane užetom i Cayuse ga je prerezao. Odmaknuo je drvene klinove kojima su bačve bile dodatno učvršćene. Snažno je zamahnuo desnom nogom i svom silom udario bačve. Cijela se gomila strela i već za nekoliko trenutaka bačve su se stropošale. Dok su

se kotrljale niz obronak, odjekivala je tutnjava.

Indijanac je odmah pojurio u zaklon. Zauzeo je mjesto nekoliko metara dalje od O'Malleya. Pokraj sebe, na dohvatu ruke, imao je luk i strijele te pušku. Zadovoljno je promatrao kako iz bačava, dok su se kotrljale niz obronak, curi nafta. Cayuse je već prije nekoliko sati odvrnuo sve zatvarače. Masna se tekućina širila poput saga.

— Pucaj sada iz sve snage, Irče! — doviknuo je Cayuse svojem suborcu. — Još se ne smiju probiti!

O'Malley je kimnuo. Iz puške je nanišanio u bandita koji se na konju približavao bačvama. Morao se požuriti, jer su napadači već stigli gotovo do podnožja brežuljka, a ako sada ne bi pripazio, Cayuse i on bili bi opkoljeni prije nego što bi im to bilo drago.

Opalio je. Metak je pogodio bandita u glavu i čovjek je srušivši se iz sedla, pao na tlo zaprljano naftom.

Cayuse se u međuvremenu latio svojih strelica. Dan prije, netom mu je ta zamisao s bačvama pala na um, dobro se pripremio. Umako je strelice u naftu, zapravo ih u njoj natopio, a onda pripaljivao cigarilom. S užitkom je vukao dimove kao da uopće ne postoji nikakva opasnost. Plamenovi su se odmah rasplamsavali. Zatim ih je stavljao na tetivu, kratko ciljao i odapinjao. Plamteći glasnici smrti penjali su se visoko u nebo i točno prešavši putanju koju je Cayuse izračunao, padali u tlo natopljeno naftom. Veliki probojni plamen naglo se podigao i u djeliću sekunde proširio.

Napadači su odjedanput bili okruženi zapaljenim naftnim sagom. Ispod konjskih se kopita sve pretvorilo u jedno jedino more plamena. Životinje su divlje rzale, podizale prednje noge, kako bi izbjegle plamen koji ih je dohvaćao, a jahači su u visokom luku padali iz sedla.

Cayuse je s ledenim izrazom na licu promatrao kako razbojnici ulijeću u zapaljenu naftu. Dva su se bandita srušila usred vlažne barice nafte koju vatreno more još nije zahvatilo. No već je za nekoliko trenutaka i ona plamtjela. Plamenovi su požudno pružili užarene jezike prema upaljivoj tvari. Plamen je suknuo s tamnim oblacima dima prema nebu i potpuno obavio obadva bandita. Cayuse je čuo krikove plamenom zahvaćenih ljudi. Radovao se što mu je plan uspio.

Napad prednjih jahača bio je potpuno slomljen. O'Malleyov naftni izvor bio je sa svih strana okružen naftnim sagom koji je već uzeo svoje prve žrtve.

— Sada ćemo im poslati ostatak, O'Malley! — poviče Cayuse i posegne za sandukom s nitroglicerinom. — Momci će se iznenaditi.

O'Malley nije odgovorio nego je podigao sačmaricu i obavio ono što vatra dosad još nije uspjela. Spazio je nekog bandita koji je, zahvaćen vatrom, trčao unaokolo i očajnički zazivao u pomoć, no nitko ga od njegovih prijatelja nije čuo. Irac ga je ustrijelio i tako oslobodio muka.

Cayuse i O'Malley su se radovali što je prvi napad Larrabeejevih ljudi osujećen. Htjeli su silom osvojiti naftni izvor, no nisu uspjeli. Ali kod drugog napa-

da svakako će biti oprezniji.

XVIII

Locklin je, kad je iznenada ugledao bačve koje su se kotrljale niz padinu, jahao na proćelju. Malo kasnije zasiktala je zrakom vatrena strelica i tada je revolveraš sve shvatio.

— Natrag! — povikao je svojim ljudima, a sam je grubo zauzdao konja prije nego što je životinja stigla do nafte što je štrcala uvis.

Njegovo je upozorenje međutim stiglo prekasno. Ljudi su bili tako obuzeti željom da osvoje izvor da ih je ona odvela u propast. Locklin je naglo okrenuo konja i brzo odjahao u zaklon iza stijena, prije nego što su odjeknuli prvi meci. No za šestoricu njegovih ljudi nije više bilo spasa. Za njima su posegnuli plamenovi i spalili ih.

Locklin je vidio kako su njegovi ljudi mučno umirali i ljutito je stiskao zube. Dok je izvlačio kolt iz korica, ogledao se za svojim preostalim ljudima. Srećom, samo ih je nekoliko jurnulo ravno u plamenove, no jurišni napad na izvor je propao. Ono što je trebalo da bude obavljeno za ciglih nekoliko minuta, naknadno se pokazalo kao nemoguće. Ova dva prokletnika tamo gore učinila su mi to težim nego što su zamišljali.

Locklin je pogledao prema drugom brežuljku, gdje je stajao Larrabee u dugom ogrtaču i s ledenim izražajem lica promatrao kako umiru njegovi ljudi. Locklin je znao da je njegov gazda prilično ljutit i morao je nastojati da naopokon postigne neki uspjeh.

– Jime! – poviče jednome od svojih ljudi. – Sada ćemo se plagamo prišuljati izvoru. Svi ćemo štititi jedan drugoga. Jasno?

Jim je bez riječi kimnuo i brzo otpuzao. Trebalo je da obavi jesti ostale. Locklin je bijesno pogledao gore prema naftnom izvoru. Taj prokleti komadić zemlje već je stajao života nekoliko dobrih momaka, a još nije bio u njihovoj ruci.

Kakvi su to samo spretni momci kojima ne možeš doskočiti? A ipak su uspjeli pobijediti Irca dok je još bio sam sa svojim ortakom! No sada je imao uza se onoga crvenokošca, a taj je ludo hrabar. Locklin se pitao što bi bilo da je gore još i Bronson. No njega su srećom ulovili.

Locklin je još jedanput pogledao prema Larrabeeju i zamijetio kako ovaj žestoko maše rukama. To je značilo da krenu naprijed i Locklin je prvi put ljutito iskrivio lice.

Lako je gazdi, pomislio je. On je tamo gore u sigurnost. Mi smo u nevolji, a ne on! No Locklin se nadao da će usprkos tome uspjeti. Istina, to će stajati mnogo baruta i metka, ali će na kraju ipak osvojiti izvor. Pa i protivnici moraju već jednom ostati bez metka! Osim toga, tu su još i Hand i njegovi ljudi koji će im se došuljati iza leđa. Oni bi, zapravo, morali svakog trenutka navaliti.

Baš u taj čas Cayuse je podigao poklopac sanduka. Unutra je bilo nekoliko bočica s nitroglicerinom, omotanih staklenom vunom, kako se uslijed trenjeve ne bi ništa dogodilo. To je, uostalom, bila stvar koja može brzo eksplodirati ako se s

njom ne postupa ispravno. Cayuse je čuo o ljudima koji su i sami bili razneseni zbog nepažnje.

Dok je još promatrao bočice s neuglednom žutom tekućinom, banditi su dolje u dolini ponovo otvoriti vatru i obadva su prijatelja morala uvući glave.

Cayuse nije više oklijevao. Posegnuo je u sanduk i izvadio jednu od malih bočica. Spretno ju je svezao na strelicu. O'Malley je to promatrao i iznenađeno raširio oči.

– Pripazi, čovječe! – šapnuo je Indijancu. – Ne budeš li oprezan, svi ćemo odletjeti tako brzo u zrak da to nećemo ni zamijetiti.

O'Malley nije više imao vremena gledati što Cayuse radi, jer je upravo ugledao revolveraša koji se htio odšuljati u sljedeći zaklon, no pri tome se malo prehrabro ponašao. O'Malleyu je bio kao na dlanu. Irac je brzo primakao pušku k ramenu i opalio. Bandit je podigao ruke i ispuštio pušku. Srušio se na tlo i tamo ostao nepomično ležati.

U istom su trenutku u udolini ponovo zatreštali meci. Banditi su se razbjesnili, vidjevši da je O'Malley opet pogodio jednoga od njihovih ljudi i sada su mu to, jasno, pokušavali uzvratiti svojim mecima. No Irac se samo nasmijao i uvukao glavu. Meci su se odbijali od željeznih podupirača tornja za bušenje.

– Hoćeš li uskoro biti spreman? – zapita Cayusea koji je već pripremio tri strelice. – Polagano ipak postaje ozbiljno...

Cayuse iskrivi lice.

– Ne zabrinjavaj se, crveno-

kosi! Sada počinje drugi dio naše lijepe igre.

Oprezno je stavio strelicu, napleo tetivu i onda ispustio strelicu. Nekoliko trenutaka kasnije strelica je udarila dolje između stijena gdje je našlo zaklon nekoliko bandita.

U istom je trenutku nitroglicerina eksplodirao. Bila je to snažna eksplozija, ali su se Cayuse i O'Malley prije toga potruške bacili na tlo da ih ne dosegne pritisak zraka. Prašina, zemlja i cijeli komadi stijena letjeli su zrakom unaokolo i nastala je takva buka da je zaglušila krikove ljudi. Jedino što je ostalo bila je udubina nalik na krater. Nitroglicerina je rastrgao ljude. Od njih nije ništa više ostalo.

— I nastavlja se... promrmlja Cayuse i namjesti na tetivu novu strelicu.

Izenada je iza sebe začuo buku, a tik pokraj glave prošao mu je metak.

U istom trenutku kad je metak prozujao pokraj njega, Cayuse se naglo okrenuo. U tišućinki sekunde shvatio je da su neprijatelji sada dolazili sa dviju strana.

Bacio je prema napadačima bočicu nitroglicerina koju je upravo htio svezati za strelicu. Istovremeno je skoknuo u stranu i sakrio se u zaklon.

Revolverš Hank, koji je bio u prvom redu, vidio je kako mu se približava bočica.

— U zaklon! — povikao je, no više od toga nije dospio reći.

Bočica je udarila točno ispred njegovih nogu u stijenu i skoro istovremeno začula se eksplozija. Hank i njegov prijatelj Fischer bili su rastrgani na koma-

diće, a ostali su žurno potražili zaklon.

Još prije nego što su se razišli prvi crni oblaci dima, Cayuse je upozorio Irca.

— Pripazi na one iza naših leđa! — povikao je. — Ja ću se pobrinuti za ove druge!

Irac, čije je lice potamnjelo od dima, samo je kimnuo. Podigao je sačmaricu i zapucao. Iz obje su cijevi šiknuli smrtonosni naboji. Pogodili su jednog napadača koji je presporo puzao iza stijena. Pogoden je u lijevu nogu i odgurnut u stranu. Čovjek je, srušivši se na tlo, kriknuo, htio se povući u zaklon, ali je za to bio prespor.

— Moja noga! — vikao je prodornim glasom. — Otpremite me, do vraga, odavde!

Nitko nije mario za revolveraševo zapostavljanje. Nitko od njegovih suboraca nije bio spreman da ga odvuče iz dohvata metaka. Svakome je od njih vlastiti život bio najdragocijeniji. Bandit stoga nije više ni vikao, samo je još tiho stenjao.

Cayuse je u međuvremenu uzeo na nišan nekog momka koji je dolazio sa strane. Stavio je strelicu na luk, kratko naciľjao i onda otpustio luk. Strelica se zarinula duboko u vrat razbojnika koji je, hropćući, ispuštio pištolj i srušio se na tlo.

No Cayuse je odmah nakon toga morao ponovo uvući glavu jer su banditi otvorili gustu vatra. Sada nije mogao uzvratiti pucnjavom, jer bi i sam bio pogoden. Neprijatelji su se u međuvremenu sve više približavali naftnom izvoru. Uskoro će stići do zaklona, tamo će biti u prednosti, a Cayuseu i O'Malleyu bit će mnogo teže.

Indijanac je strelovito pogledao Irca. Krupni je čovjek naslutio Cayuseove misli, a isto je tako slutio da će uskoro, ako se ne dogodi neko čudo, biti kraj otpora. Zrak je bio pun mirisa baruta, smrt je već ispružila svoje košcate prste prema njima.

XIX

Bronson je jahao najbrže što je mogao.

Izvlačio je iz konja posljednju snagu, no sati što ih je jutros proveo jašući činili su mu se dugim poput vječnosti.

Stilwater je već bio daleko iza njega, a kad su se na obzoru pojavile prve sunčeve zrake, znao je da će uskoro stići na O'Malleyev izvor. U istom je trenutku začuo iza brežuljka zvižduke metaka. Dopirali su sa svih strana i bilo ih je sve više.

Nekoliko trenutaka kasnije ugledao je i tamni oblak dima iznad uvale. Borba je, znači, već počela i kao da se približavala konačnom završetku. Kakva sreća što je uspio stići na vrijeme!

Bronson je razaznao dolje na ravnicima ljude koji su pokušali jurišem osvojiti brežuljak. No zamijetio je i malu četvu koja je skrenula u stranu i očito namjeravala napasti Cayusea i O'Malleya s leđa.

Samo malo pričekajte, momci, ljutito je pomislio Bronson. Jašući nezamijećen za napadačima, ustanovio je da je veći dio Larrabeejevih revolveraša upravo krenuo u napad. Bronson se nije mogao osvrutati na njih, jer je mogao slijediti trag manje čete. Nadao se samo da će Cayuse i Irac dočekati te

momke kako treba. Tada je eksplodirala prva bočica nitroglicerina.

Bradati jahač smrti zauzdao je konja i strelovitom brzinom izvukao pušku iz navlake. Zavezao je konja za neki grm i stao se šuljati prema brežuljku. Sedam je ljudi u međuvremenu stiglo na gornji greben, odakle su htjeli napasti njegove prijatelje s leđa. To je morao spriječiti.

Bronson je krčio sebi put najbrže što je mogao, podigavši pušku i otkočivši je. Opalio je i metak se zabio u rame jednoga od onih koji su ostali tamo gore. I dolje pokraj tornja za bušenje odjekivali su meci. Bronson je hladnokrvno naciljao u drugoga revolveraša. Tek što je pritisnuo obarač i metak pogodio jednoga razbojnika, čuo je grmljavinu O'Malleyeve sačmarice i ubrzo zatim eksploziju druge bočice nitroglicerina.

Žurio je dalje iskorištavajući svaki zaklon. Nekoliko trenutaka zatim stigao je do vrha brežuljka. Tada je zamijetio da je grupa revolveraša već dobro uklještena. O'Malley je opet opalio iz sačmarice i jedan je ranjeni revolveraš opet kriknuo. Bronsonova je puška grmjela i obasipala mecima bandite. Uto ga je opazio Irac i nešto doviknuo Cayuseu, što Bronson u onoj buci nije mogao razumjeti. Umjesto toga morao je uvući glavu, kako ga ne bi pogodio metak.

Bronson se temeljito pobri-
nuo za momka koji ga je htio ustrijeliti. Naciljao je, pritisnuo obarač i opalio, a sve se to dogodilo za nekoliko djelića sekunde. Pogodeni revolveraš je

ispustio pušku i odmah se srušio. Na njegovoj se svijetloj košulji stvorila tamna mrlja krvi.

Žureći naprijed, jahač smrti je vidio da od bandita, koji su htjeli napasti O'Malleya i Cayusea s leđa, ni jedan više nije živ. Dok mu je njegov ortak pružao vatrenu zaštitu, a Irac mu pri tome pomagao, Bronson se uspio probiti do svojih prijatelja.

Prije nego što su ga Larrabeejevi ljudi uspjeli nanišani, već je stigao u siguran zaklon pokraj Cayusea. Kratko su se pozdravili snažnim stiskom ruke, jer nisu imali mnogo vremena.

— Dolaziš prilično kasno, prijatelju! — promuklo izgovori Cayuse, a glas mu je odavao olakšanje, jer je vidio da njegov ortak nije ranjen. — Već sam se zabrinuo za tebe...

— Neće grom u koprivu! — odgovori Bronson i opali u jednoga bandita kojega nitroglicerina još nije uplašio.

Bronson ga je pogodio prvim metkom. Momak je u visokom luku izletio iz sedla i završio na blatnome tlu.

— Daj mi jednu od tih svojih bočica! — obrati se Bronson svome ortaku. — Htio bih ih dobro zagrijati.

XX

Kad je eksplodirala prva bočica nitroglicerina i poubijala nekoliko njegovih ljudi, Larrabeejevo je lice bilo ogorčeno. Pogled mu je odlutao prema mjestu s kojega su se htjeli prišuljati Hank i njegovi ljudi. No kad je odjeknula i druga eksplozija i kad su ljudi na samrti stali glasno vikati od boli, postalo mu je jasno da njegov plan nije uspio. U međuvreme-

nu se sigurno nešto dogodilo. Ali što?

Nekoliko trenutaka potom dotrčao je Locklin. Lice mu je bilo obliveno znojem, a na lijevom je obrazu imao krvavu ogrebotinu. i njega je nešto ranilo.

— Bogamu! — promuklo je izgovorio. — Iskrsnuo je Bronson!

— Bronson? — iznenađeno poviče Larrabee, jer nije mogao vjerovati vlastitim ušima. — Pa to nije moguće, Wes!

— Ali je ipak tako, gazda! — odgovori Locklin pogledavši straga prema naftnom izvoru. — Ne znam kako se taj prokletnik uspio osloboditi, no sada je ovdje. Napao je Hanka i njegove ljude s leđa. Od njih nitko nije više živ, gospodine Larrabee. A ni mi se ne možemo boriti protiv nitroglicerina. Gotovo svi naši ljudi su poubijani. Što da učinimo?

Larrabee je već vidio kako su Cayuse i Irac zadali velike gubitke njegovim ljudima, a sada se uplete u igru i Bronson. Larrabeeja je oblio ledeni znoj. U tom je trenutku shvatio da njegovo naftno carstvo stoji na glinenim nogama i počinje se polagano, ali sigurno rušiti.

— Do vraga! — ljutio promrmlja obuzet panikom. — Gubimo se odavde, Wes!

Locklin nije vjerovao da je dobro čuo. Zar će Larrabee, čovjek kojemu pripadaju svi unosni naftni izvori unaokolo, uzmaknuti odavde? Voda Larrabeejeve grupe revolveraša — bolje rečeno onoga što je od nje preostalo — osjećao je da je prošlo vrijeme neograničene moći. U pokrajini Stillwateru

kao da se događalo nešto sasvim novo.

— A što ćemo s ljudima? — zapita Locklin.

— Što se mene tiče, neka idu do vraga! — ljutito odgovori Larrabee. — Dodi, izgubit ćemo se odavde. Ja ću pokupiti svoje dolare i nestati prvim vlakom. Najvažnije da me ne uhvate. Zašto tako glupo zuriš u mene, Lockline? Ideš li sa mnom ili ćeš ostati da te oni ustrijele?

Locklin je ostao bez riječi, ništa nije odgovorio. Ken Larrabee, čovjek za kojega se dosad borio, uvukao je rep poput žuto-prugastog štakora. No dobro, ako je ovdje sve propalo, neka barem s blagajnom bude kako treba.

Oba čovjeka su potjerala svoje konje. Odjahali su odavde kao da im gori za petama.

Istodobno, vidjevši kako se Larrabeejevi ljudi povlače, kako Larrabee i Locklin bježe, Bronson je polagano podvio glavu iz svoga zaklona. Posljednjih je minuta oko njega i Cayusea vladala užasna gužva.

Dolje iz udoline još se uvijek čulo stenjanje ranjenih revolveraša, a samo nekoliko metara dalje ležali su od eksplozije rastrgani konji. Sve je to bio stravičan prizor.

— Bježe! — s olakšanjem poviče O'Malley i spusti sačmariću.

Na njemu se jasno vidjelo koliko ga je ova borba iscrpila. Ni je prošla bez traga na njemu. Jedan ga je metak pogodio u desno bedro, a ranu je osjetio tek sada kad je ustao i gledao za ljudima koji su se jašući povlačili.

— Cijela mi vojska razbojni-

ka nije uspjela oduzeti izvor! — reče O'Malley zahvalno promatrajući Bronsona i Cayusea. — No bez vas nikad ne bih uspio.

— Stvar još nije završena — presiječe ga Bronson pogledavši svoga ortaka Indijanca, a Cayuse je razumio i posegnuo za lukom i strelicama. — Larrabee i Locklin su nam pobjegli. Oni će nas ponovo napasti. Dodi, Cayuse!

Indijancu nije mnogo pričao. Ustao je i uzeo vinčesterku. O'Malley je iznenađeno promatrao kako njih dva odlaze po konje i pripremaju ih za pokret.

— Nećete valjda poći za njima? — zapita Irac odmahujući glavom — Larrabee je odustao. To je ono najvažnije. Sada ćemo imati mira od njega.

— Zaboravio si jedno, O'Malley — napomene Bronson. — Kad su me ti razbojnici ulovili, zakleo sam se da ću se obračunati s Larrabeejem i njegovim revolverašima. — Na trenutak je zašutio, a onda je nastavio. — Pa makar ti i ne vjerovao, čovječe, dignut ću njegove naftne izvore u zrak. I on mora dobiti svoj dio!

Cayuse je razumio što se zbiva u njegovom prijatelju. Pogledao je O'Malleyja i slegnuo ramenima.

— Pokvarenjake poput Larrabeeja valja jedanput zauvijek maknuti s ovoga svijeta. Zar si zaboravio da on ima na savjesti tvoga ortaka? I zato ćemo se Bronson i ja pobrinuti da ga stigne pravedna kazna. Zakon u Stillwateru spava. Nas dvojica ćemo ga probuditi.

— Onda odjašite! — reče Irac.
— No pripazite na sebe. Ja ću

za to vrijeme držati ovdje položaj.

— Nećeš više imati mnogo muke — odgovori Bronson i iskrivi lice. — Ti su se banditi raštrkali na sve strane. Neće se više vratiti. No ja ću se domoći one debele vreće Larrabeeja. Do viđenja, dakle, Irče!

Bronson je oslobodio uzde svoga konja i podbo ga. Cayuse ga je slijedio. Nekoliko trenutaka kasnije oba su jahača smtri nestala u susjednom šumarku. Točno tamo kamo su odjahali Larrabee i Locklin.

O'Malley je dugo gledao za svojim prijateljima prije nego što se okrenuo. Ovdje je bilo još mnogo posla. Prvo je morao pokopati mrtvace koji su poginuli u ovoj besmislenoj borbi.

XXI

Larrabee se više nije osvrtao. Iza njega je ležao O'Malleyev naftni izvor i izgubljena bitka koja je od njega učinila drugoga čovjeka. Prvi je put vidio kako njegov vlastiti brod tone i znao je da to više ne može zaustaviti.

Na vidiku su se pojavili njegovi tornjevi za bušenje nafte. U međuvremenu je sunce doseglo najvišu točku. Larrabee se, usprkos toplim sunčevim zrakama, smrzavao. Znao je da će progonitelj krenuti njegovim tragom, a do tada mora sve spasiti.

Već je vidio prve grupe radnika koji su se kretali tamo i amo između naftnih polja. U ovo doba dana ovdje je bilo vrlo živo. Radnici su tovarili bačve s naftom na pripremljena kola koja će otpremiti crno zlato na željezničku stanicu u Stillwater.

Odatle ga je Larrabee otpremao u Tulsu gdje se dalje pre-rađivalo.

— Tamo prijeko je Tobe Gallup! — poviče Larrabee Locklinu koji je jahao uz njega. — Reci mu neka obavijesti ljude da su nam neprijatelji za leđima. Reci mu bilo što. Najvažnije je da imamo dovoljno vremena. Ja ću odjahati u Stillwater. Tamo ću te pričekati, Lockline, jasno?

Revolveraš je kimnuo. Vjerovao je Larrabeeju i stoga je i sada ostao vjerno na njegovoj strani, iako je već sve izgledalo izgubljeno.

Larrabee je divlje podbo svoga konja. Konj je trkom krenuo, davao sve od sebe.

Locklin nije dugo gledao za svojim gazdom, nego je odjahao ravno prema jednoj grupi radnika. Tamo je stajao i Gallup, predradnik krupna stasa, čija je riječ ovdje na naftnom izvoru bila najvažnija. Bio je to pravi grubijan koji je držao na okupu ove snažne momke, a takvog je čovjeka Locklin sada baš i trebao.

Zauzdao je konja ispred Gallupa. Predradnik i nekoliko radnika s licem zamazanim naftom promatralo je Locklina. Nekako su osjećali da nešto ne valja, ali su šuteći čekali.

— Neka se ljudi naoružaju! — viknuo je Locklin tako glasno da su svi mogli čuti. — Za petama nam je grupa revolveraša. Unajmio ih je onaj lopov O'Malley, kako bi nas likvidirao. To su grubi momci. Hoćete li da nas poubijaju ili ćete se boriti?

Locklin je bio čovjek koji je, kad je htio, umio spretno pridobiti jednostavne ljude na svoju

stranu. Gledao je u gruba lica muškaraca koji su stajali unao-kolo i promatrali ga. Ti su ljudi naporno radili da bi se održali na životu, a Larrabeejeva naft-na polja značila su im siguran prihod. Zbog toga su se htjeli i boriti kako bi zadržali ova svoja radna mjesta.

Locklinu je bio dovoljan je-dan jedini pogled da bude sigu-ran kako je postigao cilj. Radni-ci nisu ništa znali o Larrabeeje-vim pravim namjerama, niti o tome što time zapravo namjera-va postići. Na kraju je Gallup podigao šaku.

– Neka ti kućkini sinovi sa-mo dođu! – povikao je. – Mi ćemo im već pokazati svoje!

Zatim je, urlajući, izdao neko-liko zapovijedi i ljudi su ga od-mah poslušali. Sve su ostavili i požurili prema barakama. Ta-mo su bile puške i revolveri što ih je Larrabee pripremio za svoju grupu revolveraša. Ta grupa više nije postojala, no to ni jedan od radnika nije znao. O'Malleyev izvor nafte to je predaleko da bi itko mogao saznati kakva se bitka tamo odigrala. Istina, znali su da po-stoji Larrabeejeva revolveraška grupa, no zanimao ih je samo njihov posao i za to su se sada htjeli boriti.

Locklin je promatrao kako su se ljudi naoružali i prema Gal-lupovoj zapovijedi zauzeli svoja mjesta. Predvodnik ih je znala-čki rasporedio. Držeći u ruka-ma puške, zauzeli su mjesta bli-zu tornjeva za bušenje.

– Sve je u redu! – zadovolj-no je zarežao Gallup promatra-jući svoje ljude. – Pokazat ćemo mi njima što znači ugroža-

vati valjane radnike. Neće to oni činiti meni, Lockline!

Revolveraš nije na to ništa re-kao. Već je razmišljao o Larra-beeju koji ga je čekao u Stillwa-teru. Htio je da u pravome trenutku ode odavde, a da to nitko ne zamijeti.

XXII

Bronson je odmaknuo dale-kozor s očiju. Pogled što ga je dobacio Cayuseu bio je jednoz-načan.

– Kao što sam i mislio! – lju-tito reče. – Čekaju nas pokraj izvora nafte. Larrabee je nahu-škao svoje ljude!

Bronson je gledao u spodobe koje su se muvale tamo i ovamo između tornjeva za bušenje. Ljudi su se pripremali za obra-nu kao da su se morali zaštititi od kakve neprijateljske vojske. A njih su bila samo dvojica.

– Ovdje su se sigurno rastali – reče Cayuse, koji je u među-vremenu sišao s konja i pretra-žio tragove na tlu. – Jedan je od njih odjahao u smjeru Still-watera, a drugi se skriva negdje dolje.

– To će biti Locklin – odgo-vori Bronson. – Ja ću odjahati prema Stillwateru i pokušat ću se dočepati Larrabeeja. Ti se, Cayuse, pobrini malo za raspo-loženje ovdje.

– U to se možeš pouzdati, or-tače. Nemoj se zabrinjavati, ja ću samo podići u zrak nekoliko izvora, a ako bude ikako mogu-će, izostavit ću iz igre Larrabee-jeve radnike, jer oni nisu baš ni-malo krivi.

– Ako vidiš Locklina, opali u njega metak – reče Bronson okrećući svoga konja. – Ja ću te čekatio u Stillwateru. Hoćeš

li doći tamo nakon što sve ovdje središ?

— Jasno. Dobro začepi uši kad uskoro bude gručalo. Vidi-mo se kasnije!

Bronson je popustio uzde ko-nju i jahao prema Stillwateru.

Cayuse je ostao iza njega i mirno promatrao živo kretanje ljudi pokraj izvora nafte. Dok je njegov ortak nestajao između brežuljaka i nakon nekoliko trenutaka iščezao, Indijanc je posvetio svu svoju pažnu okoli-ci što ga je okruživala. Morao je pronaći put kojim će nezamije-ćen stići u blizinu tornjeva za bušenje nafte. Ostatak će biti igrarija. Imao je, napokon, strelice s dinamitom koje će i sada upotrijebiti.

Cayuse se vratio k svome ko-nju i uzjahao ga. Polagano je ja-hao prema izvorima nafte. Pri tome je brižljivo pazio da izme-đu njega i tornjeva za bušenje uvijek budu stijene ili gusto grmlje, jer je znao da će ljudi pokraj tornjeva vrlo budno pa-ziti. No Cayuse je kao Indijanc bio gotovo srastao s prirodom. Mogao se, ako je htio, gotovo nečujno došuljati neprijatelju iza leđa, a da on ništa ne opazi, a kad bi i opazio, bilo bi ionako prekasno.

Nije mu bilo potrebno dugo vremena da pronade najpovoljniji položaj.

Konja je ostavio pokraj gu-stog visokoga grmlja. Objesio je luk i tobolac sa strelicom oko ramena i posegnuo prema bisaga gdje su bili spremjeni štapići s dinamitom. Imao ih je još dovoljno da izazove pomut-nju, ako bi to moralo biti.

Onda je posegnuo za vinče-sterkom i tiho se odšuljao odav-

de. Nečujno je prolazio kroz grmlje iskorištavajući svaki i najmanji zaklon. Bio je gibak poput mačke i nije mu trajalo dugo da stigne na mjesto oda-kle je htio krenuti u napad.

Bio je to mali brežuljak što se strmo spuštao. Tornjevi za bu-šenje nafte bili su mu na do-hvatu ruke. Cayuse je čuo kako veliki strojevi neprekidno rade izvlačeći crno zlato na danje svjetlo.

Kroz vojnički dalekozor, što mu ga je Bronson ostavio, gle-dao je dolje, u dubinu. Vidio je ljude prljave od nafte, koji su teško radili kako bi izvukli crno zlato. A spazio je i čovjeka koje-mu je glava bila poput mrtva-čke lubanje — Wesa Locklina. S tim gadom mora obračunati.

Izvadio je iz bisaga tri dina-mitna štapića. Onda je uzeo strelice i čvrsto svezao na njih štapiće. Za to mu nije trebalo mnogo vremena. Već je to često radio, a ovo se oružje uvijek do-sad pokazalo djelotvornim.

Još jedanput je pogledao naftno polje. Neće mu biti teško pogoditi cilj. Strelicu mora oda-peti tako da padne točno na podnožje tornja. Snaga eksplo-zije rastrgati će željeznu kon-strukciju na komadiće i baciti naftu uvis. Ako tako uspije sa dva ili tri pogotka, ljudi će se dolje sasvim sigurno silno uz-rujati.

Radnici na naftnom polju su se naoružali. Cayuse je vidio na sunčevom sjaju metalne cijevi pušaka. No znao je da se protiv ovih ljudi zasigurno ne bude morao suviše ozbiljno boriti. Njegove će ih strelice s dinami-tom naučiti kako se trčati.

Na peti čizme pripalio je šibi-

cu i držao ju je na lakat dugačkom fitilju dinamitne šipke koju je privezao na strelicu. Zablistale su iskre, a fitilj je tiho zašištao. Cayuse je odmah stavio strijelju na luk. Naciljao je i onda ispustio luk.

Strelica je poletjela točno prema jednom od tornjeva za bušenje.

XXIII

Locklin je napeto zurio onamo gdje je ležao O'Malleyevo naftno polje. Njegov mu je osjećaj govorio da Bronson i Cayuse neće odustati. Ta dvojica kao da i nisu ljudi. Izgledali su poput osvetnika koje je poslala priroda da se domognu njega i Larrabeeja.

Revolveraš s licem nalik na mrtvačku lubanju stajao je zajedno s Gallupom blizu baraka i promatrao muškarce koji su se po njegovoj zapovijedi nauružali. Osjećao je da ga predradnik koso sa strane oštro promatra. Gallup je od njega očekivao objašnjenje, a on mu mora nešto ispričati, jer se činilo kao da neće povjerovati u njegovu priču.

— Što je, čovječe? — grubo zapita.

Ruku nehotice spusti blizu drške revolvera. Time je želio dati na znanje predradniku da je on taj koji ovdje određuje način ponašanja.

— Zašto tako zuriš u mene, Gallupe? — opet upita.

— Što se dogodilo, Lockline? — kratko zapita Gallup. — Gdje su tvoji drugi ljudi? Nešto ovdje nije kako valja, a kad sve to završi, morat ćeš meni i radnicima odgovoriti na nekoliko pitanja, mislim...

— Rekao sam ti da je Irac unajmio revolveraše, Gallupe! — odgovori Locklin ne gledajući u svoga šugovornika. — Nastala je borba prijeko kod naftnog izvora i nekoliko mojih ljudi je poginulo, razumiješ li?

Gallup je osjećao da Locklin ne govori istinu. Vrlo dobro je znao da je Larrabee lakom čovjek, a znao je i to da se vratio O'Malley kojemu je Larrabee oteo naftni izvor. Gazda nije smio biti tako lakom, ima dovoljno novca.

— A gdje je uopće gospodin Larrabee — nastavi pitati predradnik, jer mu je bilo čudno zašto je Locklin došao sâm. — Je li možda...

Htio je pitati Locklina što se uistinu dogodilo, no nije više dospio, jer je u zraku čuo tiho šištanje. Sasvim je tiho dopiralo do njegovog uha, a dolazilo je odozgo.

Gallup je pogledao prema nebu i vidio kako leti strelica s dinamitom iz kojega su frcale iskre. A letjela je točno prema jednom od tornjeva. Zaboga, momci o kojima je Locklin govorio već su ovdje!

— U zaklon, Gallupe! — povičao je Locklin koji je isto tako vidio strelicu s dinamitom.

Vrlo je dobro poznao ovo smrtonosno oružje. Lice mu je iz trenutka u trenutak postajalo sve blijede. Skočio je do Gallupa i naglo ga potegao padnuvši zajedno s njim na tlo. Predradnik je shvatio i htio isto tako doviknuti svojim ljudima, međutim, oni su već vidjeli strelicu.

Još dok su se neki bacali na tlo i rukama zaštićivali glavu, strelica je stigla na cilj: bio je to jedan od tornjeva za bušenje tik

iza barake. Naboj dinamita trenuio je točno na podnođe tor-
nja i tamo eksplodirao.

Eksplozija je izazvala zaglu-
šnu buku. Pojavila se golem
vatrena munja. Locklin je mo-
rao zatvoriti oči, jer ga je izne-
nadna svjetlost zablještila.

Tlak zraka razorio je toranj, a
snaga eksplozije je nezadrživo
bacala naftu uvis. Dok su se svi-
nuti komadi željeznih šipki ko-
vitlali po zraku, a Locklinu le-
tjele oko glave grudice zemlje i
kamenje, crni je vodoskok nafte
na sve strane sukljao uvis. Silna
je snaga izbacivala naftu uvis i
sve je šikljalo visoko u nebo.

Tada se zapališe prvi plame-
novi. Najprije ih je bilo malo, no
nafta što je izlazila postajala im
je obilna hrana. Tamni oblaci
dima podizali su se u nebo, a
sunce je iščezlo iza drhtavih
plamenih zastora. Kad je nafta
počela gorjeti, zasukljao je uvis
velik probojni plamen.

— Operez, ljudi! — čuo je Loc-
klin kako krupni predradnik vi-
če radnicima. — Potražite za-
klon! Vatra se širi.

Locklin, koji se tek sada usu-
dio podići glavu, u tili čas je
spoznao da ovdje počinje po-
metnja. Jedan od izvora nafte
već je bio u plamenu, a vatra se
neprekidno širila sve dalje. Va-
treni su plamenovi plazili jezi-
ke prema nafti koje kao da je
bilo posvuda.

— Gasite! — poviče Locklin
Gallupu. — Ljudi moraju ugasi-
ti vatru, jer ćemo inače svi iz-
gorjeti.

Uspravivši se, Gallup je oda-
cio Locklinu ljutit pogled, otr-
čao do svojih ljudi i prihvatio se
s njima posla. Bila je potrebna

svaka ruka da bi se spriječilo
najgore.

Cayuseova druga strelica s
dinamitom eksplodirala je u
trenutku kad su ljudi bili najz-
bunjeniji. Upravo su se htjeli
skloniti pred plamenovima za-
paljenog naftnog izvora kadli
zrakom zasikće druga strelica.

Ovaj je put udarila u toranj
udaljen samo nekoliko metara
od prvoga. I opet je snažna eks-
plozija razbila tišinu i opet je iz-
bacivala crno zlato uvis. Nafta
je tekla i pravila neprekidno
sve širu mlaku. Teklo je oda-
svud. Odjeća radnika u hipu je
bila promoćena i prožeta oš-
trim vonjem. Kud god je sezao
pogled, svuda je bilo nafte: na
tlu, u zraku, na licima ljudi, na
odjeći.

Moram nestati odavde, pomi-
sli Locklin vidjevši kako sada i
prijeko izbija vatra. Oganj će
nastaviti svoje razorno djelova-
nje. Plameni jezici već su tako
visoki da ih više nitko ne može
pogasiti.

Razmišljajući tako, Locklin je
spoznao da se upustio u beziz-
gledan pothvat. Larrabee je ja-
mačno sve to slutio. Zasigurno
je već stigao u Stillwater i sada
već vjerojatno sjedi u vlaku i
vozi se u Tulsu. Što će biti s
njim, Locklinom, sasvim mu je
svejedno.

Locklin je potegao kolt iz ko-
rica i naglo skočio iz svoga za-
klona. Na licu mu se ocrtavao
strah. Bojao se da će ga Bron-
son i Cayuse ustrijeliti poput
psa.

Okolo sebe je čuo užasnite po-
vike ljudi, među kojima je
odjednom zavladała potpuna
zbrka. Razaznavao je samo ne-
jasne sjene koje su se ocrtavale

na pozadini rasplamsalog plamenog neba.

Radnici su izbezumljeno gledali, ne shvaćajući što se to dogodilo. Kao da se zemlja pod njim rastvorila. Naftni su izvori gorjeli, a visoki probojni plameni sukljali su prema nebu. Sunce se već odavno nije vidjelo.

– Zaboga, bačve s naftom! – začuo je Locklin krupnog pred radnika kako viče u tom metelju. – Otpremite ih odavde, inače ćemo svi stradati!

Gallup je pokušao smiriti pomutnju što je sve jače obuzimala ljude, no znao je, kao i oni, da se ovdje više ništa ne da spasiti. Dvije strelice s nabojem od dinamita izazvale su pravo vatreno ognjište koje se više ničim nije moglo ugасiti. Jedino su još mogli otpremiti bačve s naftom izvan dohvata plamena. Gallup je bio time toliko zauzet da nije ni opazio kad je Locklin pobjegao odavde.

Locklin je žurio, najbrže što je mogao, prema barakama u čijoj je blizini svezao svoga konja. Pravo je čudo što se životinja još nije istrгла. Tutnjava obiju eksplozija tako je uplašila konja da se sada, kad je Locklin dotrčao, divlje propinjao.

Revolveraš je morao uložiti mnogo truda da smiri uzrujanu životinju. Napokon je to uspio, ali mu se činilo da je za to utrošio cijelu vječnost. Zbog straha pred dvojicom protivnika, koji zacijelo vrebaju negdje u blizini i promatraju ga, gotovo je izgubio razum.

– Мене неćете добити у своје руке! – мрачно је шапутао. – Нема све ово оvdje оде доврага!

Ne gledajući ni lijevo ni desno, Locklin se bacio u sedlo. Odmah je pustio uzde. Konj kao da se silno obradovao što može umaknuti s ovog užasnog mjesta i odmah je prešao u brzi kas.

Locklin je okrenuo glavu i vidio kako Gallup stoji i gleda za njim. Vidio je da on bježi. Krupni je pred radnik prijeteći mahao šakama, ali Locklin nije više za to mario. Tako je čvrsto zarinuo ostruge konju u slabine da je ovaj od boli zarzao. Locklin je napeo sve snage kako bi što brže nestao odavde.

Nije se više osvrtao. Izvori nafte su gorjeli, a ta se snažna vatra neće ugасiti prije nego što u zemlji ne nestane i posljednje kapi nafte. Gallup i njegovi ljudi moći će govoriti o sreći ako uspiju iz ovoga pakla iznijeti živu glavu. No ostali su tornjevi izgubljeni. Zapaljena lokva nafte nezadrživo se širila, a plamenovi su doslovce gutali nove tornjeve. Radnicima nije preostalo drugo nego da trkom pobjegnu odavde.

Tamni su se oblaci dima penjali u nebo, a Locklin se, jašući, sve više udaljavao od njih. Dva su čovjeka žurno skočila u stranu jer je on jurio ravno na njih.

Locklinovim je mozgom prostrujala samo još jedna misao: mora stići u Stillwater i naći Larrabeeja prije nego što ga stignu progonitelji. Nije znao da ga je Larrabee već odavno otpisao. Sudbina je već bila odredila njegov put.

XXIV

Cayuse je vidio kakvo su djelovanje imale njegove strelice. Ispod njega je bješnjelo plame-

no more što se širilo sve dalje. No zapazio je u toj zbrci i to kako je jedan čovjek naglo odjahao odavde.

Znao je, i bez vojničkog dalekozora, da to Wes Locklin želi pobjeći. Pripremio je i treću strelicu s dinamitom, no kako je vatrena stihija činila svoje, nije ju više trebao. Prve su dvije strelice učinile dovoljno.

Indijanac se požurio prema svome konju. Popeo se u sedlo i konj je odmah pohitao. Nadao se da se radnicima nije ništa opasno dogodilo. On je zapravo samo htio navesti Locklina da izgubi živce, a baš to je i uspio.

Dok je jahao po revolveraševom tragu, Cayuse se još jedanput okrenuo u sedlu. Iza njega je sve gorjelo, a zrak je bio ispunjen ostrim vonjem. Čak ako njemu i Bronsonu ne pođe za rukom da ulove Larrabeeja i Locklina, u ovom naftnom carstvu nitko više neće uživati. Cayuseove su strelice s dinamitom podigle u zrak san o moći i bogatstvu.

Indijanac je daleko ispred sebe vidio jahača u bijegu. Locklin je tjerao konja kao sumanut. Činilo se da sluti kako mu je život u opasnosti, a u tome se nije varao. Cayuse se zakleo da će taj bandit platiti zasluženu kaznu. Locklin i njegovi revolveraši provodili su u ovom kraju strahovladu, a ona je sada bila slomljena. Valjalo je samo pokupiti njezine krhotine.

Locklin se ispred njega okretno u sedlu, a Cayuse se nehotice zgrbio. Baš na vrijeme, jer je za nekoliko tisućinki sekunde začuo pucanj. Cayuse se bacio iz sedla u stranu, a Locklinov je metak prošištao tik po-

kraj njega. Uhvativši se desnicom za stremen i viseći samo jednom nogom na leđima konja, nije više protivniku bio meta. Okrenuo je konja naglo ulijevo, a onda udesno. To je bilo vrludavo jahanje, no ovako ga barem Locklin nije mogao pogoditi.

U tim je trenucima dolazila do izražaja indijanska krv u njegovim žilama. Cayuse je bio dostojan predstavnik svoje rase jer je nagoni činio ono pravo. Locklinova je pucnjava bila uzaludna.

Kada su meci revolveraša ispred njega zanijemjeli, Cayuse se oprezno uspravio. Cijelo je vrijeme brojio metke. Znao je da Locklin nije više imao ni jedinog metka u koltu. U svom je uzbuđenju svaki put promašio cilj, pa je sada Cayuse bio u prednosti.

Sve se više približavao Locklinu. Razmak između njih dvojice već se dobrotno smanjio. Cayuse je imao dobroga konja, baš kao i Bronson. Oba su se jahača smrti mogla u svakoj situaciji potpuno pouzdati u svoga konja, pa je i sada bilo tako. Cayuseov se konj ispružio i galopirao poput vjetra, a razmak do Locklina sada nije bio veći od stotinu metara.

Cayuse je vidio kako je Locklin, jašući, pokušavao ponovo napuniti kolt. Nije čekao da to učini, nego je naglo potegao vinčisterku iz navlake. U punom ju je galopu podigao. Ispustio je uzde, a konjem je upravljao samo čvrstim pritiskom svojih bedara. Jahač i konj kao da su u tome trenutku srasli.

Cayuse je naciljao i potom pritisnuo obarač. Metak je zaši-

štao. Locklinov se konj ispred njega iznenada, usred galopa, trznuo kao da ga je udarila divovska šaka i povukla na tlo. U punom se trku srušio na zemlju i Cayuse je vidio kako je Locklin nekoliko metara letio zrakom i potom snažno tresnuo o tlo.

Indijanac je jednom rukom upravljao konjem, a drugom je još uvijek stezao vinčesterku. Ubrzo je stigao do konja kojega je, jer je bio ranjen, morao usmrtiti. Cayuse je volio konje, bilo mu je užasno žao životinje, no sada ništa drugo nije mogao učiniti. Morao je tako postupiti, mora je pucati u konja, da bi se obračunao s pokvarenim revolveršem Locklinom.

Revolveraš je ležao nekoliko metara dalje, blizu nekog gustog grma. Ispružen na tlu, nepomično je ležao. Cayuse mu se, polagano jašući, približavao. I sada, kao i prije, cijev vinčesterke bila je uperena u njega, jer Indijanac nije znao je li Locklin teže stradao ili nije.

No tada je spoznao istinu. Locklin se nije mogao micati. Kad je Cayuse zauzdao konja ispred njega, Locklin je tiho zastenjao i ni za što drugo nije bio sposoban. Indijanac je polagano sišao s konja i nagnuo se nad njim.

— Sa mnom je svršeno, prokletnice! — teško dišući prostenjao je Locklin, a lice mu je bilo iskrivljeno od boli. — Mislim da ... sam ... slomio kičmu ... Ne osjećam... više svoje noge...

Cayuse je već na prvi pogled shvatio da je Locklinova sumnja točna. Bandit je nespretno pao i preostalo mu je još samo nekoliko minuta života.

— Gotovo sam lud... od pomisli... da te ...ne mogu... povesti sa sobom! — stenjao je. — Htio bih... da i ti ... odeš... sa mnom u pakao!

Htio je još nešto reći, no tada su mu oči od bola gotovo iskočile iz očnih šupljina. Tijelo mu se ukočilo, a glava pala u stranu. Slijepim je očima zurio u Cayusea.

— Nije nikakva šteta za tebe — promrmljao je Cayuse.

Nekoliko ga je trenutka promatrao, a onda se vratio do svoga konja.

Ovdje ionako nije mogao ništa više učiniti, a Bronson ga možda već čeka.

Dok je Cayuse jahao dalje prema Stillwateru, u dolini su se iznad razorenih naftnih izvora još podizali tamni oblaci dima.

XXV

Larrabee je poput ludaka tjerao svoga konja. Bradati je čovjek jurio kao da mu je kuga za petama. Na koži izmučene životinje već su se pojavile bijele mrlje pjene, ali Larrabee nije poštao. Bilo mu je svejedno hoće li upropastiti konja. Najvažnije mu je bilo da se on živ i čitav izvuče odavde. Zbog toga je usporio trku tek kada su se na vidiku pojavile prve kuće Stillwatera.

Sunce se polagano naginjalo prema zapadu. Bilo je kasno popodne, a Larrabee je znao da vlak u večernjim satima odlazi u Tulsu. Bez obzira na sve, morao je stići na vlak. Najvažnije je da nestane odavde prije nego što mu itko uđe u trag.

Iako je bio obuzet divljim strahom, prisilio je samoga se-

be da jaše malo polaganije kako ne bi nikome pao u oči.

U ovo je vrijeme u Stillwater vladao vrlo živ promet. Teretna kola, koja su došla u grad radi nabavke potrebnih zaliha, vraćala su se na farme izvan grada. Na kočijaškim sjedalima sjedili su muškarci mršavih lica u otrcanoj odjeći, ljudi koje još nije zahvatila naftna groznica i koji su pokušavali obrađivati svoju zemlju unatoč tome što je svuda oko njih obilno teklo crno zlato.

Larrabee je polagano jahao niz Glavnu ulicu prema svojoj kući. Ljude koje je pri tome sretao uopće nije zamjećivao.

Na drugoj strani ulice stajao je šerif Dan Logan, naslonjen o stup, te dobacio Larrabeeju začuđen pogled. Larrabee je znao da šerif nešto sluti, no bio je siguran da se čovjek sa zvijezdom neće uplitati. Predugo je bio u njegovoj milosti.

Bradati bi čovjek u neko drugo vrijeme zasigurno uživao u strahopoštovanju što su mještani osjećali prema njemu. No sada je bilo važno samo jedno – ne otići bez novca. A to će biti posljednje što će učiniti prije nego što nestane odavde.

U mislima je bio pokraj blagajne u svojoj kući. Tamo je bilo dovoljno dolara da negdje drugdje još jedanput počne ispočetka.

Uskoro je njegova kuća bila na vidiku. Usmjerio je iscrpljenoga konja prema njoj. Došavši do nje, spustio se iz sedla. Životinja je drhtala i teško soptala. Larrabee ju je potpuno iscrpio. Ako bi se ovaj konj ikada i uspio oporaviti od ovog silovitog

jahanja, bio bi još samo sjena samog sebe.

Ostavio je konja i krenuo prema kućnim vratima. Naglo ih je otvorio i teškim se koracima zaputio u unutrašnjost kuće.

No još prije nego što je stigao u sobu za dnevni boravak, uzbuđeno mu je pritrčao Crnac u bijelom haljetku. Bio je to Moses, stari kućni poslužitelj. Uplašeno je prevrtao očima.

– Dobro je što ste ovdje, gospodine Larrabee – izgovorio je teško dašćući i hvatajući zrak. – Billy je dobio užasnih batina, a zatvorenik je pobjegao.

Mucajući, objasnio je Larrabeeju što se za vrijeme njegove odsutnosti zbilo kod kuće. Ispričao mu je kako je morao obaviti nešto u dućanu, a za to vrijeme zacijelo je zatvorenik pobjegao. Larrabee ga je slušao samo s pola uha. Za Bronsonov je bijeg znao, a posljedice na vlastitoj koži već su osjetili on i njegovi ljudi. Nije ga više zanimalo što mu je Moses htio reći.

– I gdje se sada skriva Billy?

– zapita kućnoga poslužitelja.

– Leži u svome sobičku, bući mu u glavi – odgovori Crnac.

Htio je još nešto reći, no Larrabee ga grubo prekine.

– Onda se vrati gore i pobrini se za njega! – zapovjedi. – Imam ovdje mnogo posla. Moram hitno otputovati. Neko ćete se vrijeme morati snaći bez mene. Moram obaviti neke poslove u Tulsi.

Ostavio je Crnca i požurio duž dugačkog hodnika. Žestoko je zalupio vratima sobe za dnevni boravak iza sebe i pohitao prema velikoj željeznoj bla-

gajni što je stajala uza zid. Larrabee nije volio poslovati s bankama. Pripadao je onoj vrsti ljudi koji bi sav svoj novac najradije držali ispod svoga jastuka i zbog toga ga je čuvao u vlastitoj blagajni. Dosad je to bilo sigurno skrovište, jer su se ovdje uvijek zadržavali Billy ili netko drugi iz revolveraške grupe. Netko je uvijek bio ovdje.

Nervozno je vrtio brojke kombinacije i okretao kotačić tamo i ovamo prije nego što je uključio cijeli niz brojki. Otvorivši vrata blagajne, licem mu prođe zadovoljan osmijeh.

Unutra je bilo nekoliko svježnjeva dolara što ih je sakupio za posljednjih nekoliko mjeseci. Tu je bilo zasigurno više od dvije stotine tisuća dolara. Ovi će mu dolari pomoći da zaboravi svu ovdašnju muku.

Požurio je prema ormaru od jelovine i prekopao njegovu unutrašnjost. Uskoro je našao ono što je tražio: veliku torbu od bivolje kože. Uzeo ju je i s njome požurio natrag do blagajne. Rukama je grabio svježnjeve dolara i grozničavo ih trpao u torbu. Dosad nije ni jedan jedini put pomislio da je Locklinu obećao da će ga ovdje čekati. Neka se momak sam potruži da se snađe. Svatko je sebi najbliži.

Dok je žurno trpao novac, odjedanput ga je obuzeo osjećaj kao da mu je netko iza leđa, netko koga se svakako mora osloboditi.

Upravo kad je strpao posljednji svežanj dolara u torbu, u daljini je iznenada odjeknula eksplozija. Larrabee je zadržtao i nehotice ispustio torbu. Skočio

je prema prozoru kroz koji je imao dobar pregled nad cijelim gradom, ali i nad svojim izvorima nafte čiji su se tornjevi za bušenje u daljini ocrtavali na plavom nebu.

Tamni su se oblaci dima u daljini podizali, a bradati je čovjek vidio i plamenove. Čini se da je tamo izbila vatra. Nekoliko trenutaka poslije toga uslijedila je druga eksplozija, znatno snažnija.

– Zaboga! – nehotice prošapta Larrabee problijedivši poput vapna. – Moji izvori! No tada se sjetio Bronsona, toga prokletnika koji se zakleo da će njegove tornjeve dignuti u zrak. To je i učinio, dakle!

XXVI

Šerif Logan, koji je sjedio u svom uredu, začuvši eksploziju, isto se tako trgnuo. Uplašeno je pogledao Pinkyja i skočio sa stolice. Pinky, čovjek neobrijane brade, koji je ovdje za male novce pospremao ured, ispustio je metlu.

– Čovječe, šerife! – zakriještao je glasom iz kojega se moglo razaznati da voli preduboko zaviriti u čašicu. – Ta negdje je zatreštalo...

Logan je bez riječi kimnuo. Požurio je prema vratima i istrčao na ulicu. Pinky ga je slijedio. Obojica su vidjela tamne oblake dima na obzorju. Ovo je sigurno požar na Larrabeejevu naftnom polju.

– Tamo bijesni vatra! – gotovo sa strahopoštovanjem prošaputa Pinky, koji još nikada nije vidio tako velik požar. – Ja sam oduvijek znao, čovječe, da će jedanput biti neprimilika.

Time je mislio na Irca O'Mal-

leya. Doznao je, kao i Logan, da se Irac vratio i slutio je da će bilo kada doći do borbe.

I sada se to dogodilo.

No ni jedan od njih nije slutio da će pri tome Larrabee izvući kraći kraj.

— Moram obavijestiti građansku zaštitu, do vraga! — uzbuđeno poviče šerif. — Oni momci tamo sigurno neće moći sami...

— Vjeruješ li i ti ono što ja vjerujem? — zapita Pinky.

Šerif kimne.

— Irac — odgovori on. — Mislim da je Irac podigao Larrabeejeve izvore u zrak. Do vraga, morao sam već odavno posredovati.

— Ti? — zapita Pinky. — Nemoj samoga sebe činiti smiješnim, čovječe. Pa ti plešeš onako kako Larrabee zviždi. Ti si njegov plaćenik. Ti nikada ne bi nešto poduzeo, Logane. Samo me mirno gledaj! Ja sam stara pijanica, koja nikome više ne može naškoditi i zbog toga govorim što o svemu tome mislim. Tvoja limena zvijezda ovdje ništa ne vrijedi, šerife!

Loganovo je lice pocrvenjelo od bijesa, no nije ništa rekao. Pinky je bio u pravu. On je zaista bio Larrabeejev čovjek. Dopustio je da ga ovaj kupi i zažmirio je na oba oka svaki put kad je Larrabee učinio nešto protuzakonito. No ipak se ne može uvijek glava gurati u pije-sak.

Na ulici su se sakupili ljudi sa svih strana. Šerif je navukao šešir dublje na čelo i požurio naprijed.

— Otiđite po svoje konje, ljudi! — povikao je tako glasno da

su ga svi mogli čuti. — Moramo na nalazište nafte!

To su bili ljudi najrazličitije-ga kova. Samo su malo njih bili stanovnici prvobitnog grada. Većinom su to bili kartasi i lovci na sreću. No svi su znali da imaju koristi od naftnih izvora. Kad ih ne bi bilo, mogli bi se pokupiti i otići odavde. Zato su i požurili.

Pijanica Pinky je s ravnodušnim izražajem lica promatrao kako se penju u sedla svojih konja i kako jašu prema naftnim poljima.

— Tvoji su dani odbrojeni, Larrabee — prošapta Pinky, a lice mu se iskrivi u slabašan smiješak.

Znao je što govori. Otvorio je posljednjih dana oči i načulio uši, pa je štošta doznao. Ponešto, kad je promatrao Larrabeejeve ljude u salunu, zapravo nije smio čuti, no zahvaljujući tome, znao je što se ovdje zbiva.

U to isto vrijeme Larrabee kao da se skamenio od udarca. Najprije nije znao je li to samo san, no onda je spoznao bolnu stvarnost. Njegovo je naftno polje gorjelo! Njegovo carstvo!

Nije se osvrtao na ljude na ulici koji su, jasno, isto tako čuli tutanj eksplozije. Nije vidio kako su ljudi pohnitali po svoje konje i potom žurno odjahali.

Bradati je čovjek posegnuo za torbom i najbrže što je mogao izišao iz prostorije. Bučnim se koracima spustio stubama pokraj uplašenog Mosesa koji ga nije dospio ništa ni zapitati. Nekoliko trenutaka kasnije Larrabee je već bio vani.

Šerifov je ured bio malo uko-so, na drugoj strani ulice. Kad je Larrabee zakoračio na ploč-

nik, prepoznao je prijeko starog Pinkyja. Znao je da Logan ima pomoćnika i letimično ga je poznavao. Bio je to čovjek o kojemu zapravo nije ni vrijedilo razmišljati.

Larrabee je vidio Pinkyja kako stoji prijeko na pločniku i baš je nepristojno iskrivio lice. No nije se osvrnuo na to, već je nastavio svojim putem.

Željeznička je stanica bila oko dvije stotine metara udaljena od njegove kuće. Oblaci dima u daljini postali su veći. Već je postalo jasno da je sve propalo. Vatra se neće smiriti sve dok ne proguta i posljednju kap nafte.

Ljudi su stajali ispred kuća i zurili za grupom jahača koja je upravo napustila Stillwater. Među njima je bilo djevojaka za zabavu iz saluna, kartaša i kockara, ali i nekoliko bolje odjevenih građana. Sve su te pijavice živjele na moj račun, pomisli Larrabee. Nitko od njih nije se ni osvrnuo na njega kada je s torbom u desnoj ruci išao prema željezničkoj stanici.

Larrabee se oznojio dok je došao do tračnica. Upravo je stigao vlak koji vozi u Tulsu. Uskoro će krenuti. Putnici su ulazili u vagone i udobno se smještavali u odjeljke. Dalje dolje službenici željeznice utovarivali su prtljagu.

Larrabee je požurio prema šalteru iza kojega je sjedio čelavi čovjek s naočarima i iznenađeno ga pogledao.

— Na vašem je naftnom izvoru izbio velik požar, gospodine Larrabee — reče bradatim čovjeku. — Vidio sam kako su ljudi odjahali onamo. Kako se to dogodilo, gospodine?

— Neuspjela eksplozija — kratko odgovori Larrabee, a glas mu je odzvanjao tako da je bilo jasno da o tome ne želi razgovarati. — Dajte mi jednu kartu za Tulsu! — oštro reče službeniku. — Malo brže! Žuri mi se, čovječe!

Službenik nije shvatio zašto je Larrabee tako grub prema njemu, ali je bez riječi kimnuo i dao mu ono što je zahtijevao.

Larrabee je platio deset dolara i istrgnuo mu voznu kartu iz ruke.

Krenuo je na peron. Upravo kad je htio stati na stubu najbližeg vagona, iznenada je začuo topot kopita. Nagnan zlom slutnjom, okrenuo je glavu. Probljedio je ugledavši jahača što se pojavio u daljini. Suviše dobro ga je poznavao.

Bio je to Bronson.

XXVII

Začuvši u daljini eksploziju, Bronson je znao da je Cayuse započeo svoju igru. Dinamitne šipke i uz to strelice bilo je opasno oružje koje se nije moglo brzo pobijediti. Jahač smrti mogao je lako zamisliti kako sada izgleda na Larrabeejevim naftnim poljima.

Međutim, sada nije imao vremena za razmišljanje o tome. Znao je da se u Cayusea može pouzdati. A on je pak progonio Larrabeeja, čovjeka koji je sve to otpočeo.

Po svemu sudeći, Larrabee je odustao i želi što prije pobjeći odavde. Bronson je znao da to mora spriječiti i zbog toga je tako tjerao svoga konja. Žestoko je jahao, ali je i znao da je njegova životinja vrlo izdržljiva.

I konj kao da je nekako osje-

ćao da njegov gospodar zahtijeva nešto važno od njega. Galopirao je najbrže što je mogao i Bronson je uskoro stigao u grad. Pred njim su se već pojavile prve kuće Stillwatera. Znao je da Larrabee nije mogao stići davno prije njega. Vjerojatno je još u gradu.

Grupa jahača dolazila je prema njemu, no nitko ga nije ni zamijetio. Ljudi su žurno jahali prema naftnim izvorima gdje je izbila eksplozija i gdje je harao požar. Htjeli su pomoći radnicima i spasiti ono što se još moglo spasiti.

Stigavši u Stillwater, Bronson je grozničavo razmišljao. Za Larrabeeja je postojala samo jedna jedina mogućnost da što brže nestane oдавде.

Većernji vlak što vozi u Tulusu!

Bronson je znao što mora učiniti. Pojurio je niz Glavnu ulicu prema stanici gdje je već stajao vlak spreman za polazak.

Teška je lokomotiva izbacila veliki oblak dima. To je bio znak da će vlak uskoro krenuti. Bronson je svakako morao prije toga stići na peron.

Jahač smrti jahao je poput vjetra. Konj se još jedanput protegnuo i jurio iz sve snage. Uspio je. Ljudi su, odmahujući glavom, skakali u stranu kad je jahač smrti u trku zaustavio konja na peronu.

Bronson je vidio tračnice i ljudi koji su ulazili u vagone.

Ugledao je i Kena Larrabeeja. Bradati je čovjek upravo htio ući u vagon. Tada je spazio svoj progonitelja.

Bronson je zamijetio kako je Larrabeejeva ruka posegnula prema boku i izvukla revolver

iz korica. Nekoliko djelića sekunde potom, kad je Larrabee pritisnuo okidač, zazviždao je metak.

Jahač smrti nije mogao vidjeti kako se nekoliko desetaka ljudi, kad je iznenada opalio metak, uplašeno trgnulo i kriknulo. On se, potpuno priseban, zgrbio u sedlu i metak je prošio opasno blizu njega. No prije nego što je Bronson dospio ispaliti metak u Larrabeeja, ovaj je već iščeznuo u vagonu.

Larrabee, vidjevši da nije pogodio Bronsona, gotovo je izgubio razum. Obuzet iznenadnim strahom, nije više ni sekunde oklijevao, nego se žurno penjao stubama u vagon.

Hitajući prema vratima, usput je zamijetio da Bronson nije uzvratio pucnjavom. Gdje se njegov smrtni neprijatelj mogao kriti? Ako odmah nešto ne poduzme, Bronson će ga uloviti, a to je bilo posljednje što bi Larrabee mogao poželjeti.

Podigao je desnu nogu i njo me otvorio vrata odjeljka. Zurio je u nekoliko uplašanih lica koja su ga promatrala kao da se pred njima pojavila sablast.

U odjeljku je bilo desetero ljudi, ali među njima nije bilo nikoga tko bi mu mogao postati opasan. S oružjem u ruci, ugrožavao je putnike. Među njima je bilo i stanovnika Stillwatera koje je letimično poznavao, a oni su bili to užasnutiji prepoznavši ga s oružjem u ruci – Larrabeeja, grubog poslovnog čovjeka.

Bradati čovjek nije ni trenutka oklijevao. Odmah je shvatio da mora učiniti nešto što će spriječiti Bronsona da ga se domogne.

Učinio je korak naprijed i naglo podigao djevojku Lauru Ryker s njezina sjedala. Djevojka, koja ga je još prije samo nekoliko trenutaka vidjela kako puca, pomislila je da će je ubiti i počela je vikati kao da je poludjela od straha. No to se nije dogodilo. Larrabee je privukao djevojku sebi i obujmio je rukom oko pasa.

Jedan od putnika je pomislio da mora pomoći djevojci. Bio je to čovjek Larrabeejeve dobi, koji je dva puta u godini poslovno dolazio u Stillwater. Čovjek je posegnuo rukom prema boku kako bi izvukao kolt.

Međutim je Larrabee to vidio. Odmah se naglo odmaknuo te istovremeno povukao i djevojku sa sobom. I prije nego što je čovjek uspio izvući kolt iz korica, Larrabee je opalio. Zazviždao je i drugi metak i pogodio čovjeka u desno rame. Čovjek je glasno kriknuo od boli i zateturao natrag. Kolt mu je ispaо iz bespomoćnih prstiju, a na svijetlom mu se odijelu pojavila tamna mrlja krvi.

— Da se nitko nije ni maknuo! — piskutivim je glasom viknuo Larrabee. — Neka se nitko ne miče, jer ću inače ubiti djevojku.

Ostali su putnici šutjeli. Njihova su lica odražavala iznenađenje i zaprepaštenje, shvatili su da su izručeni Larrabeeju na milost i nemilost. Svima im je postalo jasno da ne smiju još jače razdražiti ovoga čovjeka koji je ionako na kraju živaca, jer bi mogao potpuno poludjeti.

Larrabeejev je pogled potražio konduktera koji je stajao na drugom kraju vagona i uplašena lica zurio u bradatog čovje-

ka. Fletcher Morse je već dva-deset godina bio u željezničkoj službi i već je mnogo toga doživio. Zbog toga je znao da ovoga čovjeka s oružjem valja shvatiti ozbiljno. On je vrlo, vrlo opasan. Ako bi netko učinio pogrešnu kretnju, on bi djevojku doista ubio.

— Samo naprijed, čovče! — izderao se Larrabee na konduktera. — Idi naprijed i reci vlakovodi da napokon krene, inače ću ubiti djevojku, jesi li razumio?

Fletcher Morse je nijemo kimnuo. Znao je da u ovom trenutku ne može ništa poduzeti. Zasad je bilo jedino važno da ovaj čovjek ne padne u izbezumljenost ili da ne bude naveden na pucnjavu. Nehotice je pomislio na eksploziju koju je i on prije dobrih pola sata čuo i slutio je da je sve ovo ovdje s time povezano.

— Smirite se, gospodine! — reče on Larrabeeju. — Učinit ću sve kako kažete. Već idem...

Larrabee ga je promatrao kako izlazi iz odjeljka i odlazi naprijed. Istovremeno nije ispuštao iz vida ni ostale putnike. Nervozno je mahao revolverom ispred Laurinih očiju. Djevojka je ponovo zajecala i samo što se nije osnesvijestila.

— Lezite svi na pod! — zaur-lao je odjednom Larrabee. — I ne pokušavajte nikakve smicalice, jer ću inače ustrijeliti djevojku...

Uplašeni putnici odmah su se bacili na pod. Iz kuta se čulo tiho stenjanje čovjeka kojega je Larrabee ranio. Sigurno je trpio velike boli, no nitko nije za to mario. Svi su se bojali za vlastiti

život, to im je u tim trenucima bilo najvažnije.

Larrabee se usudio baciti oprezan pogled prema prozoru. Očima je tražio Bronsona, čovjeka koji je sve ovo izazvao. Sigurno je čuo i djevojčin krik i mogao zamisliti što se događa ovdje u vagonu.

Peron je izgledao kao da je izumro. Nadaleko i naširoko nije bilo ni žive duše. Kao da je zemlja progutala toga prokletnika, u svakom slučaju Larrabee ga nigdje nije mogao otkriti. A to ga je silno zabrinjavalo. Protivnik za kojega nije znao gdje se nalazi vrlo je opasan, no još uvijek je imao kao taoce djevojku i ostale putnike. Bronson se neće usuditi prodrijeti ovamo, nadao se. Taj čovjek ipak nije tako hladnokrvan, u to se Larrabee pouzdavao.

Teška je lokomotiva izbacila još jedan oblak dima i Larrabee je s olakšanjem odahnuo. Piskutavo škripeći, kotači su se napokon polagano pokrenuli. Vlak je ubrzao vožnju. Kad je odmakao od Stillwatera, Larrabee je s olakšanjem odahnuo. Nije razmišljao kako dovodi samoga sebe u još veće teškoće, zapravo je već tako duboko zagrezao u njih da izlaz zapravo više nije ni postojao. No bradati čovjek nije o tome razmišljao. Sve što je htio bilo je da bude što dalje od Bronsona. On je negdje na stanici, tamo će i ostati, a vlak odlazi...

XXVIII

Bronson je tako naglo zauzdao svoga konja da se životinja propela prednjim nogama, a on je iskočio iz sedla. Nije vidio ljude koji su žurno skakali u si-

gurno, jer su povjerovali da je pred njima neki ludi ubojica.

U istom trenutku kad se htio požuriti u zaklon, čuo je piskutav ženski krik što je dopro iz unutrašnjosti vagona. Bronson je opsovao. Larrabee se vjerovatno domogao nekog taoča.

Istovremeno kad je začuo krik skočio je iz zaklona. Jahač smrti je znao da ima jedva nekoliko sekundi vremena i da ih mora iskoristiti.

Velikim je koracima stigao do posljednjega vagona i brzo skočio na stube. Nekoliko sekundi zatim osjetio je da je vlak krenuo. Popeo se na platformu, a s nje na krov vagona.

Tamo je ostao neko vrijeme ležati, malo se odmorio. Najvažniji je dio njegova plana uspio. Sada mora obaviti i ostatak. Bronsonova je namjera bila ludo hrabra, no to mu je još bila i jedina mogućnost da ulovi Larrabeeja. Bronson je bio pripadnik jahača smrti, a to su bili momci koji se nisu bojali nikoga na svijetu. A pogotovu čovjeka poput Kena Larrabeeja koji je već bio na kraju, samo što to još nije znao.

Bronson se sasvim polagano vukao preko krovova vagona neprekidno pazeći da ne izazove ni najmanju buku. Larrabee nije smio ništa naslutiti.

Lokomotiva je sve jače hukta-la, vožnja se ubrzavala. Bronson je s mukom održavao ravnotežu, a što je vlak brže vozio, to je više imao muke s jakim vjetrom koji mu je već kidao odjeću.

Osvrnuvši se i ugledavši ljude koji su okupljeni, gledali za vlakom na čijem je krovu čučao čovjek, Bronson je iskrivio lice.

Poželio je da je njegov prijatelj Cayuse ovdje. On bi zasigurno uživao u ovoj ludo hrabroj igri.

Bronson se polagano približavao vagonu u kojem je bio Larrabee. Pogrbljeno se vukao naprijed, jer je tako bio najmanje izložen udarcima vjetera. Iza njega je ostao grad Stillwater, a prijeko na obzoru još su se uvijek podizali tamni oblaci s Larrabeejevih zapaljenih naftnih polja. Jezoviti prizor što ga je svatko u vlaku mogao vidjeti – pa i Larrabee. Valjda mu se neće poremetiti razum vidjevši kako plamen uništava njegovo naftno carstvo?

Bronson je stigao do vagona u kojem je bio Larrabee. Opet je ispod sebe čuo tih djevojčin poziv u pomoć. Bronson je znao da mora uskoro posredovati, prije nego što bude prekasno.

Jahač smrti je potbuške legao na krov vagona i stao oprezno puzati prema njegovu rubu. Dolazio je najopasniji dio njegova plana. Htio se za vrijeme vožnje ubaciti s krova vagona u odjeljak vlaka, ali je to morao učiniti tako brzo da Larrabee ne stigne pucati. Bronson je znao da će se time što je preuzeo na sebe izložiti prilično velikoj opasnosti, ali čovjek koji je u Stillwateru provodio nasilničku vladavinu morao je biti pozvan na odgovornost.

Bronson je polagano klizio prema rubu vagona, a istodobno je mogao čuti razgovor što se vodio u odjeljku ispod njega.

– Pustite, molim vas, moju kćer! – očajnički je vikala Abigail Ryker. Učinit ćemo sve što nam kažete!

– Zatvori gubicu! – izderao se Larrabee na Laurinu majku.

– Ovdje ja određujem što će se činiti i nitko drugi! Držat ću djevojku dotle dok ja to budem smatrao potrebnim, a vi biste bolje učinili da ostanete mirni, gospodo!

Ovo je bilo dovoljno jasno. Majka je osjetila da ne može molbama ništa postići od Larrabeeja. Očajnički je promatrala svoju kćer. Koliko će još trajati ova paklenska vožnja do Tulse?

– Stroud je ranjen! – poviče jedan od putnika koji se nagnuo nad čovjekom što je bio pogođen Larrabeejevim metkom.

– Potreban mu je uskoro liječnik, jer će inače ostati bez ruke. Htio bih ga previti, gospodine, smijem li?

Larrabee je najprije htio odbiti, no onda je ipak dopustio da se dva putnika pobrinu za ranjenika. To je malo olakšalo situaciju, ali nije ništa promijenilo činjenicu da je Larrabee u ovom odjeljku držao ljude zaorobljene kao taoce.

Bronson je oprezno i sasvim polagano spustio jednu nogu preko ruba krova, a samo se jednom rukom čvrsto držao za željezni podupirač. U drugoj je ruci držao vojnički kolt. Onda se ubacio kroz mali prozor. Prozorsko se staklo pri tome razbilo, no za nekoliko tisućinki sekunde Bronson je već bio u unutrašnjosti vagona. Istovremeno je potegao kolt.

Bronson je računao s Larrabeejevim iznenađenjem i zbunjenošću. Jahač smrti nije poznavao nikakav trenutak straha. On je odmah djelovao, a to mu je i sada bila prednost.

Još prije nego što je Larrabee stigao podići kolt i ispaliti me-

tak u Bronsona, ovaj je već opalio. Bio je ispaljen samo jedan jedini metak, ali je dobro pogodio cilj. Kugla je pogodila Larrabeeja u bok i naglo ga okrenula. Dok je on urlajući posrtao i padao na pod, ispustivši kolt, djevojka se naglo odmakla od njega i jecajući bacila se u zagrljaj svoje majke.

Larrabee je stenjao i htio posegnuti za koltom koji mu je ispao iz ruke, no ledeni glas ga je zaustavio u kretnji.

— Samo pokušaj i bit ćeš mrtav, čovječe! — reče Bronson bezizražajna lica. — Stjerat ću ti metak u tvoju zločinačku glavu, Larrabee...

Larrabee je to jasno osjećao. Bio je na kraju. Taj ga je prokletnik ipak ulovio. Sve je, dakle, prošlo.

— Neka netko ode po sprovodnika vlaka! — obrati se Bronson drugim putnicima koji su ga promatrali kao da je sablast. — Slučaj je završen!

XXIX

Tri su prijatelja — Bronson, Cayuse i O'Malley — sjedila u salunu »As« u Stillwateru uz čašu viskija. Dani strahovlade su prošli i Stillwater se napokon probudio iz more u kojoj je bio zarobljen.

Činilo se da je prošla cijela vječnost otkad su Larrabeejevi izvori bili požarom uništeni i otkad je Irac gotovo izgubio svoj izvor nafte.

Revolveraši su napustili pokrajinu i mir se vratio. A ipak su prošla samo dva dana otkako je Bronson svladao Larrabeeja, Kena Larrabeeja, čovjeka koji je sada čekao u Tulsu da bude izveden pred sud.

— Razmislite još jedanput, momci! — ponovo je započeo O'Malley i posegnuo za trbušastom bocom, pa još jedanput nadio Bronsonu, Cayuseu i sebi pune čaše prije nego što je nastavio: — Nemam više ortaka, a moj izvor daje dovoljno za nas trojicu. Zar nećete ostati? Za godinu dana bit ćemo imućni ljudi!

Šutnja.

Bronson je dobacio pogled Indijancu i osjetio olakšanje vidjevši kako je on šuteći odmahnuo glavom.

— To nije za Cayusea i mene, Seane! — pokušao je objasniti Ircu. — Nas dvojica puštamo da nas nosi struja, razumiješ li, danas ovamo, sutra onamo. Osim toga, već si čuo od šerifa da mi imamo posao i želimo ga i zadržati.

Irac je trenutak razmišljao prije nego što je odgovorio.

— Znam — reče. — Vi pripadate legendarnim jahačima smrti. No jedanput će i vas netko nadmudriti.

— Možda — presiječe ga Cayuse, a Bronson mu je za to bio zahvalan. — No Bronson i ja ipak ćemo se u međuvremenu baviti i dalje tim poslom. To je naš život, razumiješ li? Nas smo dvojica za to stvoreni. Nemoj se uvrijediti, O'Malley, zato što ne prihvaćamo tvoju ponudu. Obećao si nam nagradu ako ti pomognemo. Nju ćemo uzeti i ništa više! Važi?

— Dobro — odgovori Irac. — No morate znati da i vi imate udio u mome izvoru i kad god vam bude zatrebalo novaca, možete doći po njega. Nabavit ću ga za vas.

Htio je još nešto reći, ali je za-

šutio vidjevši kako je Bronson kimnuo svome prijatelju i potom ustao. Brzim je koracima izišao iz saluna. Cayuse je, iskriživši lice, gledao za njim.

– Što je? – zapita O'Malley.

– Zar je poludio ili sam rekao nešto pogrešno?

Cayuse je odmahnuo rukom.

– Pogledaj kroz prozor, prijatelju – reče on Ircu. – Tamo prijeko pločnikom prolazi Lau-

ra Ryker, djevojka kojoj je naš prijatelj Bronson spasio život. A ja mislim da se moj prijatelj želi s njome nešto dogovoriti. A mi mu pri tome nećemo smetati. Bronson je zaista veliki obožavalac žena, možeš mi mirno povjerovati. Hajde, popijmo još jednu!

I dok su njih dvojica pili, Bronson je vani prišao djevojci. Oko njegovih je usana lebdio lagani smiješak.

Al Mills:

NASLJEDNIK

Fred Peckinpah zaustavi konja, skine stetson, obriše nadlakticom krupne graške znoja i ogleda se. Obzorje se namreškalo, titralo je u vrelini kasnog poslijepodneva što se spustilo na surov predio Teksasa kojim je jahao već tri dana.

Bježao je kao nikad dosad. Bježao? Od čega? Ni sâm nije znao. Imao je dovoljno toga na grbači. No koliko god se trudio, nikako da shvati zbog čega ga zapravo progone Pinkertonovi agenti. U tome su se ustrajno smjenjivali. Jednom se o njemu raspitivao neki MacGraw. Tražio ga je po salunima, mrzovoljno kimao glavom, pa onda svoje mjesto prepustio Macu Goldu.

Doznao je to Fred slučajno i ozbiljno se zabrinuo. Ako netko traži Freda Peckinpaha, onda zacijelo ima razloga za to, pogotovo ako se zna da mu savjest nije bila čista.

Jahao je s bandom Ernesta Gardnera. Jahao i jedva spasio

glavu. Zametnuo je trag potjeri i osjećao se bezbrižno pošto je odjahao iz Novog Meksika.

Nije bio ubojica, ali je bio sklon lagodnom životu. Otkako zna za sebe, uvijek se družio s ološem i zbog toga je zazirao od zakona i ljudi.

Bio je uvijek u bijegu. Ako ne pred zakonom, onda pred nekim čovjekom kojeg bi prevario pri kockanju ili mu, dok su pili u nekom salunu, ispraznio džepove.

Gonila ga je i Katy Perkins. Nikako da ga stigne i pozove na odgovornost što joj je napravio dijete. Skidao je za nju neko vrijeme zvijezde s neba, a onda nestao.

Poručila mu je da će je dobro zapamtiti. Ako ga ikad sretne, sa zadovoljstvom će mu britvom odrezati...

Ta luda žena, ružna kao sâm đavo, progonila ga je i u snu. No sve je to bilo bezazleno u usporedbi s Pinkertonovim ljudima. Oni su ga već dva mjeseca

ustrajno slijedili, poručivali mu neka ih čeka jer ga moraju obavijestiti o nečem vrlo važnom. Hm, vrlo važnom...

Nije on bio tako blesav da ih čeka. Već je zaboravio kako izgledaju lisičine na rukama.

U Blakstonu, u salunu »Ludi konj«, rekli su mu:

– Frede, postao si važna ličnost! O tebi se raspituju Pinkertonovi ljudi.

Dovraga! Tko je bio taj Pinkerton? Allan Pinkerton?

Slučajno je o tome saznao nešto više u Fort Worthu.

– To ti je, prijatelju moj, vlasnik detektivske agencije! Goni ubojice, kradljivce... Bolje je da s njima nemaš posla. Ako te oni uzmu na zub, nećeš se sakriti ni u mišjoj rupi.

Evo, sad su ga gonili! Nikako da se ljudski odmori, da predahne i mirno odspava. Tek što bi malo smirio živce i povratio samopouzdanje, slijedila je obavijest:

– Tražili su te Pinkertonovi agenti!

U Boldwinu su ga gotovo uhvatili. Upravo je iza sebe zatvorio vrata u hotelu »King« kad se na njima začulo kucaanje.

– Tko je? – upitao je iznenađen, ljutitim glasom.

– Otvorite, gospodine Peckinpah?! – čuo se glas.

– Ne poznajem vas! Pustite me na miru. Tko ste i što želite?

Očekivao je odgovor. Opasao s revolverima bio mu je nadohvat ruke. Nešto ga je stegnulo u grlu. Čudio se što ga neznamac oslovljava s »gospodine«. To nije bilo svojstveno predstavnicima zakona.

– Ovdje MacGraw, gospodine Peckinpah! Iz agencije Pinkerton. Moram s vama razgovarati. Mi vam, ovaj...

– Odlazite! Odlazite ili...! zaurloao je i oteo se tresti kao šiba na vodi.

Poželio je da prema vratima opali vruće olovo, ali je smatrao da je najbolje da se izgubi. Skočio je preko prozora na nadstrešnicu, pojurio zatim kao lud prema staji za iznajmljivanje konja i odjahao iz grada glavom bez obzira.

*

Dok je još bio dječak, plašio se svake sitnice. Oduvijek je bio kukavica, a trudio se da to ne pokaže. Držao se drugih, hrabrih, i u tome nalazio samopouzdanje. Tako od najranije mladosti. Sve do četrdesete, koliko je već imao na leđima.

Dok je bježao, nije ništa zaradio. Imao je još samo nekoliko centi. Ako nastavi s tom ludom trkom samo još jedan dan, zacijelo će biti prisiljen potražiti neki posao. Bilo kakav, samo da skuca nešto čime bi kupio namirnice, pa opet put pod noge.

S tugom se sjećao pokojne majke. O njemu se sad više niko nije brinuo. Čak je i tetka Elizabeth od njega digla ruke.

– Frede – rekla je – mislila sam, mangupe, da će od tebe nešto biti. No prevarila sam se. Doista, ako se ne potruđiš, ja ti neću ostaviti ništa.

Trudio se da joj udovolji. Ali tko bi udovoljio staroj, čangrizavoj usidjelici, koja je tako mnogo zahtijevala? Zato je jednog dana otišao iz njene lijepe, udobne kuće u Silverstoneu i krenuo svojim putem.

Zacijelo je tetka već odavno umrla. Već je onda bila stara, ali nije se dala, stara vještica!

II

Sjedio je tako Fred Peckinpak na stijeni i tražio po džepovima mrvice duhana. Konj je zadovoljno čupkao rijetku travu.

Bilo je malo svježije. Sunce je polako tonulo prema zapadu. Fredov je pogled još bio uperen u smjeru iz kojeg je dojahao.

No nije se više morao brinuti: na vidiku nigdje oblaka prašine. Da li je to znak da su progonitelji odustali od potjere?

Bio je gladan. U bisagama ničega osim komadića suhe govedine. Praznina u želucu, prazna čaturica i gorak okus u ustima. Psotka na usnama i odluka da ih napokon ipak dočeka, da već jednom prestane ta mora.

Odlučivši to, odjednom osjeti golemo olakšanje.

Što je mogao izgubiti? Dvije-tri godine u Yumi zato što je jahao s bandom i orobio nekoliko ljudi činilo mu se kao spas iz stanja u kojem se nalazio.

Da, čekat će ih jer nije imao izbora.

III.

Uhvatili su ga na spavanju. Tek što je granulo sunce i prošaralo zlatnim nitima obližnje grmlje, ugledao ih je iza sebe. Ispružio je ruku da dohvati opasač s revolverima, ali ga nije tamo bilo gdje ga je ostavio.

— Uzeli smo ti oružje, za svaki slučaj! — zadovoljno se smijuljio debeljko. Dugonja kraj njega, čije su ga oči ispitivački promatrale, samo zarokće:

— Bilo je krajnje vrijeme da te stignemo, zar ne, MacGraw?

— Jest, zbilja je bilo krajnje vrijeme.

Začudo, u njihovim rukama nije vidio oružje. Zar su biti tako sigurni u sebe? Ili ga, možda, nemaju? Izgledali su kao džen-tlemani, gradski kicoši. Nije li to prilika da uzjaše konja i pobjegne? Ali zašto? Zar mu nije već svega dosta?

Jezikom obliže suhe usne i odjednom ga zgrabi bijes, pa počne iz svega glasa psovati, a oni su se samo smijuljili, pa se na kraju počeli grohotom smijati.

— Hej, što hoćete od mene?

— upitao je kad je došao do daha.

— Mac, čuo si ga!? Umjesno pitanje, zar ne?

— Zašto ga ono trebamo, MacGraw?

Udarali su rukama o slabine dok su se smijali. Baš veseli momci, nema što!

— Govorite, dovraga, što želite? Zašto me progonite!? — zagrmli Fred Peckinkaph.

Oni se samo pogledaše i zadovoljno, gotovo u isti glas, odgovoriše:

— Pitanje je na mjestu! Tražimo te, čovče, već nekoliko mjeseci i zbog tebe se potuca-mo po Divljem zapadu.

— Zašto me optužujete? — zapita jadni Packinpah.

— Optužujemo!? Kako to misliš?

Nesretnik slegne ramenima, nemoćno i bezvoljno spusti ruke i zapita:

— Zašto me onda progonite? Niste li vi ljudi onoga Pinkerton-a?

— Jesmo.

— Predajem se! Svega mi je dosta — izusti Fred.

Gledali su u njega i čudili se pa onda MacGraw progovori:

– Nadam se da nas nećeš zaboraviti kad dobiješ novac.

– Novac! Kakav novac? Vi niste pri sebi.

Umjesto da odgovore, oni priđu bliže i debeljko upita:

– Da li si imao tetku koja se zvala Elizabeth Parkins?

– Što, stara je umrla? Da me slučajno ne zovete na pogreb?

– zapita Fred uz gimasu.

– Imaš li ili nemaš tetku? – ponovi debeli ozbiljno.

– Imam je, dakako! To je majčina sestra i živjela je u ...

– Dobro momče! Sve je jasno, zar ne, MacGraw?

– Hoćeš li nas počastiti ako ti kažemo da si postao njen nasljednik? –animalo je MacGrawa.

– Nasljednik!? Što vam je, ljudi? Nemojte se šaliti jer ...

– Istina je, gospodine Peckinpah! – uozbilji se debeljko. – Postali ste njezin nasljednik. Osim kuće i ranča neudata tetka vam je ostavila i 10 000 dolara u tamošnjoj banci.

Gledao ih je glupo i bez riječi. Onda se njegove usne počеше micati, ali se iz njegovog grla nije začuo glas. Napokon je malo došao k sebi i zavrteo glavom.

– Znači, zbog toga ste me progonili?

– Zbog toga – odgovoriše u isti glas. – Onda, hoćeš li nas počastiti?

Fred Peckinpah je mislio da sanja, a zatim zaključio da bi to mogla biti istina. Ipak, da provjeri sumnje, otegnuto i s dozom opreznosti upita:

– Što s tim ima Pinkerton? Zar on ne goni bandite?

– O, da! No on preuzima i ovakve poslove, kao na primjer da pronalazi izgubljene ljude i nasljednike poput tebe.

– Tako ... – otegnuto će Fred. Onda ih još jednom začuđeno pogleda, odmahne glavom, skine šešir i nasmiješi se:

– Dobro, ljudi. Plaćam piće. Što pijete, nego, baš sam bez ijednog centa. Mogu li dobiti predujam?

K r a j

U PRIPREMI:

Roe Richmond
PROGNANIK IZ MONTANE

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 22.460 d, a za šest mjeseci 11.230 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO). Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00 (avionom £ 15,00). Uplata na devizni račun 30101-620-16-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso« izdanje OOUR-a IRO)

Ekonomska propaganda »Vjesnik«, Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.
Zadnja kolor stranica 400.000 d, c/b stranica 250.000 d. Oslobođeno plaćanja poreza na promet, mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973 od 26. XI 1983. Rukopisi se ne vraćaju.

Dobar savjet zlata vrijedi

SAM

desna ruka u vašem domu

Ne razbijajte glavu ako morate hitno riješiti neki problem.

U SAMU ćete otkriti najpovoljnija rješenja uz detaljne prikaze praktičnih izvedbi.

Pri obnovi kuće ili stana, kod raznih popravaka i pregradnji, u slobodno vrijeme koje želite iskoristiti za neki dodatan posao ili hobi

SAM vam nudi sve u kitu — od ideje, materijala, alata, izvedbe do stručnih savjeta.

Pišite nam

SAM je vaš list

Kritike, pohvale i prijedlozi, podjednako su dragocjeni.

Pod ruku sa SAMOM, ukorak s razvijenim svijetom.

Redakcija SAM SVOJ MAJSTOR, Avenija
Borisa Kidriča 2, 41020 Zagreb.

